

**Čistá energia
pre vysokohorské chaty**

**Zelená myšlienke
znovupoužitia odpadu**

**S technológiou zhodnotenia
odpadu z VKM prerazili až v USA**

**Implementácia európskej smernice
o priemyselných emisiách bude stáť
slovenské podniky takmer miliardu eur**

Adresa redakcie:

Farského 20
P. O. Box 115
851 01 Bratislava 5

Šéfredaktorka:

Mgr. Zdenka Rabayová
tel.: **0910 940 615**

e-mail:

21storocie@21storocie.sk

Grafická príprava:

© 2012 CS PROFI-PUBLIC

Príprava tlače, tlač

a distribúcia:

CS PROFI-PUBLIC

Foto:

archív redakcie,
ak nie je uvedený autor

Vydáva:

ENVIRA
Farského 20, P. O. BOX 115
851 01 Bratislava 5
© 2012 ENVIRA
Autorské práva vyhradené
Reg.: MK SR č. 1860/98
ISSN 1335-874X

OBSAH

Transparentnosť, odbornosť, manažérsky prístup	5
Celoslovenský snem ZOVP	8
Think Blue. Factory.	9
Dvadsať rokov Vodného diela Gabčíkovo	11
Pre zvýšenie množstva vyseparovaného odpadu je potrebná nová legislatíva	13
Najlepšie separujúcim mestom je Nemšová	14
Cesta k čistejšej výrobe	16
Slovensko medzi najúspešnejšími	17
Vplyv novely zákona o odpadoch na povinnosti samospráv a povinných osôb	18
Dobré pre ľudí a planétu	20
PROJEKT EKOLOGIZÁCIE VYSOKOHORSKÝCH CHÁT	22
Vykurovací systém Duo-Plus získal zvláštnu dotáciu v Nemecku	24
Opad ako surovina	26
Výrobcovia sa starajú o elektroodpad v obciach	28
Zelená myšlienka Re-use	30
Chýba seriózna štúdia	32
Plánovanie odpadového hospodárstva SR	33
Triedime odpady s NATUR-PACK-om	35

21.

storočie

magazín pre priemyselnú ekológiu

PREDPLATNÉ - 15,80 EUR vrátane DPH na jeden rok.

P R E D P L A T N É

15,80 EUR vrátane DPH na jeden rok.

Objednať si ho možno poštou, e-mailom i telefonicky, alebo zaslaním tohto vyplneného ústrižku

Meno / organizácia: Adresa:

IČO: DIČ:

www.21storocie.sk

Transparentnosť, odbornosť, manažérsky prístup

Na príprave nového zákona o odpadoch sa na MŽP SR začne pracovať od 1. decembra 2012

Hovoríme so štátnym tajomníkom MŽP SR Ing. Vojtechom Ferenczom, PhD.

Pred nástupom do funkcie štátneho tajomníka MŽP SR ste pôsobili v odštepnom závode Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. (SVP) v Košiciach. MŽP SR ste zastupovali a opäť zastupujete aj v Dozornej Rade Recyklačného fondu, takže problematika ochrany vôd, odpadového hospodárstva nie je pre Vás úplne nová. Aké ciele a priority ste si stanovili vo svojej práci?

- V dozornej rade Recyklačného fondu som za MH SR pôsobil v rokoch 2007 – 2010 a po parlamentných voľbách v tomto roku som bol najskôr jej členom a neskôr som sa stal predsedom Dozornej rady. O úlohách, ktoré treba riešiť v odpadovom hospodárstve - zvýšenie miery separácie, podpora obciam, vydávanie tzv. „virtuálnych“ potvrdení a pod. mám teda dostatok informácií. Podobne aj o problematike vôd. Veď v SVP som pracoval práve v roku, kedy Slovensko postihli veľké povodne. Viem, aké škody dokáže napáchať veľká voda, aké dôležité je venovať pozornosť protipovodňovej ochrane a realizovať účinné opatrenia na zlepšovanie kvality vôd. Mojou prioritou ako aj prioritou celého nového vedenia MŽP SR, ktoré nastúpilo na čelo rezortu po voľbách, je presadzovať do všetkých krokov, rozhodnutí transparentnosť, odbornosť, manažérsky prístup. Chceme dosiahnuť, aby ministerstvo a jemu podriadené inštitúcie pracovali efektívne, čo sa musí odzrkadliť aj na dosiahnutých výsledkoch. Pokiaľ ide o Recyklačný fond, je dôležité, aby do doby, kým bude existovať, bol normálne fungujúcou organizáciou, ktorá plní ciele stanovené zákonom.

Nové vedenie MŽP SR muselo hneď po nástupe do funkcií riešiť viacero infrigementov z Bruselu a najmä hrozbu sankcií za to, že SR už druhý rok mešká s implementáciou rámcovej smernice o odpadoch do národnej legislatívy. Priпомienkovanie nového zákona, ktorý mal uvedenú smernicu prebrať, MŽP SR pozastavilo a rozhodlo sa urýchlene riešiť záväzok voči EÚ len novelou. Tú v októbri plénum NR SR schválilo. Aké najzásadnejšie zmeny prináša?

- Novela zákona zavádza nové inštitúty - vedľajší produkt a stav konca odpadu, čo sa dotkne najmä subjektov v priemysle ako pôvodcov odpadu. Tretí inštitút - príprava na opätovné použitie súvisí s novou hierarchiou odpadového hospodárstva, ktorú sme do novely implementovali zo smernice. Rovnako sme prebrali ciele v oblasti komunálnych, stavebných a demolačných odpadov. Novela rieši aj zodpovednosť za konečné spracovanie odpadu, zakazuje výkup odpadu z farebných kovov alebo iného kovového odpa-

du pozostávajúceho z kanalizačných poklopov alebo ich častí. Nová legislatívna norma prináša aj požiadavku energetickej účinnosti pre spaľovne, ktoré sú určené na spaľovanie odpadov, aby sa považovali za zariadenia na zhodnocovanie odpadov činnosťou R1. Samospráv sa dotkne úprava povinností zaviesť a zabezpečovať triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov a prevádzkovateľov kuchýň povinnosť zaviesť a zabezpečovať triedený zber pre biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad.

K zásadným zmenám, ktoré prináša novela, možno zaradiť aj zmeny ustanovení o Programe odpadového hospodárstva SR a novinkou je podpisovanie rozhodnutí správnej rady Recyklačného fondu ministrom životného prostredia.

Novela zavádza pre obce už od 1. januára povinnosť separovať aj biologicky rozložiteľný odpad z domácností. Keďže ide o zložitú problematiku, je MŽP SR pripravené aspoň metodicky podať pomocnú ruku?

- Ministerstvo pripravuje usmernenie, respektíve metodický pokyn k triedenému zberu komunálnych odpadov vo všeobecnosti. Vzhľadom na skutočnosť, že je v štádiu prípravy, neradi by sme sa v súčasnosti k rozpracovanej verzii vyjadrovali.

Z vyjadrení predstaviteľov MŽP SR vyplýva, že od budúceho roka chce MŽP SR začať s prípravou nového zákona o odpadoch. Ten a následné vykonávanie predpisy k nemu by mali vytvoriť aj reálne podmienky na znevýhodnenie skládkovania odpadu. Vzhľadom na skutočnosť, že s prípravou nového zákona sa pravdepodobne opäť zaktivizujú rôzne lobistické skupiny (situácia sa už roky opakuje), máte pripravený nejaký „recept“ ako dosiahnuť dohodu do takej miery, aby návrh zákona mohol byť konečne schválený?

- Tím odborníkov, ktorí začnú zákon pripravovať, sa aktuálne vytvára. Od 1. decembra 2012 začnú pracovať. Pokiaľ ide o rôzne lobistické tlaky, treba povedať, že pripomienkové a rozporové konania v procese schvaľovania návrhu zákona slúžia práve na to, aby sa eliminovali snahy lobistických skupín, a aby sa návrh zákona predložil do parlamentu už očistený od tendenčných ustanovení v prospech určitej skupiny. Receptom na úspešné zvládnutie prípravy nového zákona o odpadoch budú teda rokovania s partnermi a ich presvedčanie o správnosti argumentov MŽP SR. Iba tak sa možno vyhnúť vyše 2800 pripomienkam, ktoré prišli k spomínanej stiahnutej verzii návrhu zákona, pripravenej za predchádzajúceho vedenia rezortu. Preto pri tvorbe tejto zásadnej legislatívnej normy chceme porovnať legislatívu z okolitých krajín. Inšpirovať sa ich skúsenosťami, výsledkami a vytvoriť model, ktorý bude fungovať a zohľadní slovenské podmienky.

V hierarchii nakladania s odpadmi stojí podľa obsahu rámcovej smernice o odpadoch na najvyššom stupni predchádzanie ich vzniku a ak aj odpady vzniknú, tak ich znovupoužitie. Žiaľ, myšlienka Re-use odpadu sa na Slovensku nevie dostať do praxe. Vytvorí pripravovaná legislatíva podmienky aj na to, aby výrobky určené do odpadu dostali novú šancu na život?

- Nová hierarchia odpadového hospodárstva transponovaná z rámcovej smernice o odpadoch do zákona uprednostňuje opätovné použitie pred procesmi zhodnocovania alebo zneškodňovania odpadov. Keďže táto hierarchia odpadového hospodárstva bude zo zákona záväzná, vytvoria sa vhodné podmienky na to, aby výrobky dostali novú šancu a neskončili v odpade. Táto legislatívna zmena pomôže rozširovať aktivity už teraz fungujúcim Re-use zariadeniam, pre ktoré doposiaľ neboli stanovené pravidlá a taktiež umožní rozvoj tohto odvetvia odpadového hospodárstva.

V súvislosti s problematikou znižovania objemu odpadu ukladaného na skládky, vystupuje do popredia aj otázka separácie a zhodnotenia odpadu ako druhotnej suroviny. Na Slovensku síce podľa litery zákona separuje viac ako 90% všetkých obcí, ale miera separácie je stále veľmi nízka. Preto odborníci, ale i nedávno schválený POH SR kladie dôraz na osvetu, propagáciu, envirovýchovu. Má MŽP SR pripravené nejaké účinnejšie podporné opatrenia aj v tejto oblasti?

- MŽP SR v rámci OPŽP pravidelne schvaľuje projekty zamerané na zavedenie a podporu zberu vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu. Ale podľa doterajších skúseností nestačí iba osвета bez motivačných stimulov. Osveta musí pozitívne motivovať obyvateľov a ponúknuť im výho-

dy (bonusy), ktoré by ich presvedčili, že separácia sa oplatí. Jedným z účinných a v zahraničí osvedčeným motivačným stimulom separovaného zberu je ekonomický prospech obyvateľov pri dôkladnom separovaní jednotlivých zložiek odpadu. Preto cieľnou osvetou a zvýšením ceny za ukladanie odpadov na skládky odpadov predpokladáme navýšenie miery separácie jednotlivých zložiek komunálnych odpadov.

Na nedávnej konferencii o priemyselných emisiách zaznelo, že SR musí európsku smernicu implementovať do svojej legislatívy do januára 2013. Stihne SR tento termín?

- Smernica o priemyselných emisiách sa transponuje do slovenskej legislatívy viacerými právnymi predpismi. V súčasnej dobe prebieha v niektorých prípadoch proces prijímania a niektoré sú už prijaté.

Ktoré konkrétne?

- Novela zákona o ovzduší je prijatá s účinnosťou od 1. novembra 2012. Ďalšie dve vykonávacie vyhlášky (o monitorovaní a vyhláška, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší) majú ukončené rozporové konania. Časť transpozície smernice o priemyselných emisiách sa pripravila do návrhu nového zákona o odpadoch. No ako sme už spomínali, ten sa pre veľký počet pripomienok stiahol a do novely sa zatiaľ neprevzali. Zpracované budú však do ďalšej novelizácie a to už začiatkom januára 2013. Návrh najviac diskutovaného zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia – IPKZ - je už druhýkrát pripravený do legislatívnej rady vlády. Predpokladáme, že bude schválený v marci budúceho roka.

Uplatňovanie uvedenej smernice v praxi bude stáť slovenské podnikateľské subjekty okolo miliardy eur. Zostane toto bremeno len na ich pleciach, alebo im má MŽP SR možnosť pomôcť cez finančné mechanizmy, ktoré má k dispozícii?

- V rámci OPŽP je vytvorená operačná os 3 – Ochrana ovzdušia, kde je vytvorený priestor pre vyhlásenie výziev a v súčasnosti sa pripravuje výzva pre takúto pomoc, aby prevádzky mohli zosúladiť svoju činnosť so smernicou o priemyselných emisiách.

V súvislosti s ambicióznymi záväzkami EÚ v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov vystupuje do popredia aj čoraz väčšia podpora pre rozvoj obnoviteľných zdrojov energie. Kto v súčasnosti koordinuje úlohy zahrnuté v tzv. klimaticko-energetickom balíčku?

- V apríli 2009 bola prijatá Smernica EP a Rady 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc z roku 2001 a 2003. Gestorom pre implementáciu smernice do právneho systému SR je ministerstvo hospodárstva. Vzhľadom na potrebu rešpektovať komplexnosť problematiky pri praktickej realizácii spolupracuje s ministerstvom životného prostredia a ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka. MŽP SR je zodpovedné za oblasť plnenia kritérií trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny, výpočty na stanovenie úspor emisií skleníkových plynov počas životného cyklu fosílnych palív. To znamená od ťažby cez prepravu, distribúciu, spracovanie až po spaľovanie.

Okrem uplatňovania smernice o priemyselných emisiách sa onedlho začne aj nový systém obchodovania s emisnými kvótami. V čom bude základná zmena oproti súčasnému stavu?

- Priemyselné odvetvia, ktoré budú zaradené do schémy obchodovania s emisnými kvótami v treťom obchodovateľnom období sa budú členíť podľa výšky bezodplatnej alokácie na tri základné skupiny. Konkrétne na odvetvia ohrozené únikom uhlíka, odvetvia, ktoré nie sú ohrozené únikom uhlíka a treťou skupinou sú výrobcovia elektrickej energie. Prvé dve obchodovateľné obdobia (v rokoch 2005 až 2007 a v rokoch 2008 až 2012) sú charakteristické tým, že sa firmám pridelovali emisné kvóty bezodplatne na základe ich historických emisií. Ako nástroj tohto pridelovania slúži národný alokačný plán, ktorý definuje, koľko ktorá spoločnosť v stanovenom období dostane emisných kvót. Od roku 2013 bude platiť nový spôsob pridelovania kvót – tzv. Národné implementačné opatrenia, pričom hlavná zmena je v tom, že kvóty sa budú prideľovať na základe množstva vyrobenej produkcie.

V ktorých oblastiach dôjde k hlavným zmenám?

- Sú to teda nové sektory a plyny, ktoré sa do schémy zapoja, ďalej spomínané rozdelenie sektorov na ohrozené a neohrozené odvetvia únikom uhlíka a na výrobcov elektrickej energie, zavedú sa referenčné úrovne (benchmarky) a pravidlá pre bezodplatné pridelovanie emisných kvót, aukcie, nové pravidlá monitorovania a podávania emisných správ a vznikne jednotný Register Únie.

Zdena Rabayová

EK odporúča Slovensku zvýšiť poplatky za skládky

Zástupcovia Európskej komisie pre oblasť odpadového hospodárstva odporučili Slovensku prijať opatrenia na zlepšenie situácie v nakladaní s komunálnymi odpadmi. Stalo sa tak na rokovaní s odborníkmi na Ministerstve životného prostredia, ktoré sa uskutočnilo začiatkom novembra. Zástupcovia EK predovšetkým navrhli zvýšiť poplatky za ukladanie odpadov na skládky odpadov, zlepšiť separovaný zber komunálnych odpadov a pokračovať v intenzívnej spolupráci štátnych inštitúcií s miestnymi samosprávami. Slovenskú stranu na rokovaní zastupovali odborníci z envirorezortu, Ministerstva hospodárstva SR a zástupcovia Združenia miest a obcí Slovenska.

Účastníci expertného rokovania zdôraznili potrebu neustáleho zlepšovania systému nakladania s komunálnymi odpadmi na Slovensku, a to spôsobom postupného znevýhodňovania skládkovania odpadov a zvýšenia podpory materiálového a energetického využitia komunálnych odpadov.

Európska komisia vyvíja v tejto oblasti aktivity, ktorými sa snaží podporiť členské štáty EÚ v implementácii legislatívy EÚ, týkajúcej sa odpadového hospodárstva, ako aj v samotnom nakladaní s komunálnymi odpadmi. Agentúra BIPRO bola poverená komisiou, DG Životné prostredie, vypracovať projekt „Podpora členských štátov pri zlepšovaní odpadového hospodárstva na základe posúdenia nakladania s odpadmi v jednotlivých členských štátoch“. V rámci prvej etapy tohto projektu vykonalo všetkých 27 členských štátov EÚ skríning výkonu odpadového hospodárstva. Na základe neho určilo, ktorým z týchto krajín bude potrebné prideliť finančné prostriedky a fondy EÚ za účelom zlepšenia ich nakladania s komunálnym odpadom.

V druhej fáze projektu agentúra BIPRO vypracovala odporúčania pre vybraných 10 členských krajín vrátane Slovenska, ako možno zlepšiť odpadové hospodárstvo, konkrétne pre oblasť komunálnych odpadov, zahŕňajúcich biologicky rozložiteľné odpady a odpady z obalov.

(MŽP SR)

Celoslovenský snem ZOVP

Zabezpečujú zber a zvoz komunálneho odpadu pre viac ako 2 milióny obyvateľov SR

Hotel Repiská v Demänovskej doline bol v dňoch 20. – 21. septembra 2012 miestom konania snemu združenia organizácií verejných prác Slovenska (ZOVP). Táto profesná organizácia spoločností poskytujúcich servis v komunálnej sfére v súčasnosti ponúka svoje služby vo viac ako 200 mestách a obciach s viac ako 2 miliónmi obyvateľov v Slovenskej republike, sa v prekrásnom prostredí pod Chopkom zišla, aby zhodnotila svoju činnosť od ostatného snemu, podala svojej členskej základni informácie o aktuálnom dianí v „odpadárskej“ oblasti a predniesla plán činnosti na nasledujúci rok. Na sneme už tradične nechýbali ani významní dodávatelia komunálnej techniky a zariadení súvisiacich s problematikou komunálneho servisu. Od ranných hodín prebiehala pracovná časť snemu. Prezident združenia Mgr. Peter Kuba privítal všetkých delegátov, vystavovateľov a hostí a oficiálne otvoril snem. V úvode poďakoval za vykonanú prácu odchádzajúcemu dlhoročnému riaditeľovi sekretariátu združenia Ing. Jánovi Lehotayovi. Viceprezident združenia Ing. Blažej Litva viedol ďalšie rokovanie snemu. Po nevyhnutných protokolárnych aktoch ako je voľba komisií, správa mandátovej komisie o prítomnosti nadpolovičnej väčšiny členskej základne začala samotná pracovná časť snemu. V nej najskôr prezident združenia predniesol

podrobné hodnotenie činnosti združenia v roku 2012. Ako pozitívum uviedol stabilnú členskú základňu 64 členských organizácií a snahu do ďalších rokov tento počet rozšíriť o ďalšie organizácie. Ďalej P. Kuba poukázal na prínosné stretnutie s predsedom Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie Mikulášom Hubom. Prezentoval na ňom nielen činnosť združenia, jeho význam pre každodenný život občanov, ale predniesol aj podnetné návrhy na fungovanie odpadového hospodárstva SR, najmä v súvislosti s prípravou nového zákona o odpadoch. Veľkú pozornosť

ZDRUŽENIE ORGANIZÁCIÍ VEREJNÝCH PRÁC SR
SPWA - SLOVAK PUBLIC WORKS ASSOCIATION

ZOVP venovalo v predchádzajúcom období prenášaní potrebných informácií do svojej členskej základne. Na tento účel používa svoju internetovú stránku, školenia, semináre, tematické pracovné cesty, spoločné získavanie informácií na príslušných orgánoch, a v neposlednom rade diskusie s partnerskými združeniami nielen z Česka, ale napr. aj z USA. Tradične dobrú úroveň

majú aj športové podujatia, ktoré dávajú príležitosť na krátky okamih zabudnúť na bežné každodenné starosti. Všetky úspešné podujatia sa budú organizovať aj v najbližšom roku. Ponuka členskej základni sa rozšíri napr. o seminár zameraný na zmeny v cestnom zákone. V najbližšom období dá združenie väčší priestor pre činnosť vytvorených sekcií. Celoslovenská rada združení vytvorila nasledovné sekcie: odpadové hospodárstvo, ekonomika, doprava a zimná údržba, PR a partnerské organizácie, verejná zeleň a cintoríny a pracovné cesty. Jesenný snem zvolil nového člena revíznej komisie za stredoregión a prijal nového člena združenia. V konštruktívnej diskusii delegáti žiadali napr. vysvetlenie navýšenia položky čerpania odborného školenia a semináre, informácie o školeniach z oblasti ekonomiky, dopravy, novele zákona o odpadoch, ale zaujímali sa aj o pripravovanú tematickú cestu do Nemecka, či o participáciu združenia na organizovaní Plesu odpadárov. Po vyčerpaní bodov rokovania snemu začala prezentácia vystavovateľa servisnej techniky v priestoroch hotela a na voľnej ploche. Aj napriek nepriazni počasia boli vystavovatelia spokojní so záujmom delegátov o predvádzané exponáty.

(dodané zo ZOVP)

Volkswagen Slovakia na ceste k trvalej udržateľnosti zvyšuje rýchlosť

Think Blue. Factory.

Cieľom do roku 2018 je vyrábať vozidlá až o 25% ekologickejšie ako v roku 2010

„Volkswagen Slovakia ako najväčší výrobca automobilov na Slovensku preberá zodpovednosť aj za životné prostredie. Naším cieľom je na jednej strane zdvojnásobenie ročnej výroby vozidiel oproti minulému roku na 400 tisíc, ale rovnocenným cieľom je súčasne ekologizovať výrobu,“ zdôraznil Albrecht Reimold - predseda predstavenstva Volkswagen Slovakia vo svojom úvodnom prejave na prvej Diskusii o životnom prostredí. Podujatie sa uskutočnilo v septembri na pôde bratislavského závodu a zúčastnili sa na ňom zástupcovia MŽP SR, príslušných úradov životného prostredia, dodávateľských organizácií a ďalší hostia. A. Reimold uviedol, že Volkswagen pôsobí na Slovensku už 21 rokov a v prevádzke má tri závody. Od roku 1991 vyrobil viac ako 3 milióny vozidiel a Volkswagen Slovakia je najväčším exportérom a patrí k najväčším zamestnávateľom v SR. V súčasnosti vyrába vozidlá pre päť značiek (VW, ŠKODA, SEAT, Audi a Porsche), ďalšie investície smerujú do novej lisovne a karosárne. Finišujú aj prípravy na výrobu vozidla e-up. Tento automobil s čisto elektrickým pohonom sa začne vyrábať v roku 2013. „Veríme, že práve jeho výrobou premeníme tento región na región e-mobility,“ zdôraznil A. Reimold.

Think Blue. Factory.

Koncern Volkswagen sa na celosvetovej produkcii áut podieľa 12,5%. Jeho predstavitelia nedávno prijali novú stratégiu s názvom Think blue. Factory, ktorá nadväzuje na predchádzajúce environmentálne iniciatívy v oblasti vývoja a výroby environmentálne vhodnejších technológií a produktov. Think Blue. Factory. je teda komplexnou iniciatívou, ktorá prekračuje hranice jednotlivých úsekov vo všetkých závodoch značky Volkswagen vo svete. Zahŕňa množstvo opatrení na efektívnejšie využívanie zdrojov a znižovanie emisií. Cieľom novej stratégie je dosiahnuť merateľné výsledky – do roku 2018 na každé vyrobené vozidlo a komponent znížiť zaťaženie životného prostredia o 25% oproti roku 2010. To znamená znížiť spotrebu energie,

vody, produkciu odpadov, ako aj emisie CO₂ a prchavých organických látok (VOC). Predpokladom na splnenie uvedených úloh je, samozrejme, realizácia nových inovatívnych riešení, ako aj nevyhnutnosť zapojiť do procesu trvalej udržateľnosti všetkých zamestnancov spoločnosti ako aj dodávateľské organizácie. „Do roku 2018 chceme stať na čele automobilového priemyslu aj ekonomicky aj ekologicky v celosvetovom meradle,“ dodal A. Reimold.

K ekologickejšej výrobe

O tom, ako Volkswagen Slovakia aplikuje a bude v praxi aplikovať filozofiu Think Blue. Factory. hovorili na Diskusii o životnom prostredí podrobne kompetentní predstavitelia spoločnosti. Z množstva aktivít spomeňme napríklad dve modernizácie čistiarnie odpadových vôd, používanie vodou riediteľných farieb, ekologických náplní do chladiarenských zariadení, využívanie jedinečného systému distribúcie vozidiel po železnici. Vo Volkswagene Slovakia viditeľne racionalizujú spotrebu energií, rešpektujú hierarchiu nakladania s odpadom, čoraz viac environmentálnych požiadaviek kladú na dodávateľské firmy. Vo všetkých

závodoch postupne v uplynulých rokoch zaviedli environmentálne manažérske systémy a závery pravidelných auditov dokazujú, že certifikát ISO 14 001, ale aj certifikát systému manažmentu energie a ďalšie certifikáty im boli právom udelené. Napokon, ocenenia v súťažiach Zlatý mravec, Národná podnikateľská cena za životné prostredie, či „čerstvé“ ocenenie Lean & Green Efficiency Award za vynikajúce procesy a k životnému prostrediu ohľaduplnú produkciu. Súčasťou podujatia bola aj prehliadka výrobných hál, počas ktorej si účastníci diskusie mohli pozrieť vizualizáciu ciest Thin Blue. Factory. a dozvedeli sa viac napríklad o spotrebe energií, separácii odpadov atď.

(rab)

Volkswagen Slovakia

Dvadsať rokov Vodného diela Gabčíkovo

História vodného diela sa začala písať v septembri 1977, keď bola podpísaná Zmluva medzi ČSSR a MLR o výstavbe a prevádzke Sústavy vodných diel Gabčíkovo – Nagymaros. Tým sa naplnili nádeje a snahy generácií vedcov, inžinierov, technikov i politikov zabrániť povodňiam, zlepšiť splavnosť Dunaja. Od podpisu medzištátnej zmluvy sa začala výstavba diela, ktorá zamestnávala tisíce ľudí. Pod vplyvom udalostí súvisiacich s pádom komunizmu (nedostatok financií, tlak verejnej mienky, ochrannárske aktivity...) sa však v roku 1989 maďarská strana rozhodla jednostranne odstúpiť od zmluvy a práce na výstavbe zastavila. Vzhľadom na skutočnosť, že na slovenskej strane bolo v tom čase vodné dielo už na 90% postavené, po diskusiách na rôznych fórach a úrovniach napokon Vláda SR rozhodla o dostavaní stupňa Gabčíkovo podľa tzv. variantu C.

Spor medzi SR a Maďarskou republikou bol spoločne predložený Medzinárodnému

súdnu dvoru v Haagu. Dňa 25.9. 1997 vyniesli rozsudok, zo znenia ktorého o.i. vyplýva, že Maďarsko nebolo oprávnené stavbu pozastaviť a neskôr opustiť práce jemu pridelené na tomto vodnom diele.

Dňa 24. októbra roku 1992 sa teda pristúpilo k prehradeniu Dunaja a práve od tohto dňa sa datuje život Vodného diela Gabčíkovo. Výstavba vodného diela Gabčíkovo významne prispela k ochrane pred povodňami. Vďaka vodnému dielu dnes ľudia v okolí nepoznajú veľkú vodu. „Sila vody, ktorá prúdi kanálom, produkuje ekologicky čistú elektrickú energiu z obnoviteľného zdroja,“ povedal minister životného prostredia Peter Žiga pri otvorení výstavy archívnych fotografií z výstavby vodného diela v priestoroch budovy MŽP SR na námestí Ľ. Štúra v Bratislave. Dodal tiež, že výstavbou tohto projektu sa vyriešila aj plavebná otázka na Dunaji a využil sa jeho energetický potenciál. Zo slov Ladislava Lazára - generálneho riaditeľa Vodohospodárskej výstavby, š.p.,

na ďalších podujatiach, ktoré sa uskutočnili pri príležitosti 20. výročia Vodného diela Gabčíkovo vyplynulo, že vodné dielo má aj priaznivý vplyv na okolitú faunu a flóru. Vybudovanie VD Gabčíkovo malo pozitívny vplyv na podzemné vody a prírodu v okolí Dunaja. Taktiež prispelo a bude prispievať k rozvoju cestovného ruchu v tejto oblasti, k zlepšeniu podmienok rozvoja vodného športu na Slovensku. Na Divokej vode v Čunove trénujú olympijskí víťazi.

Vodné dielo Gabčíkovo umožňuje plynulú celoročnú lodnú dopravu. Jeho komorami sa preplavilo viac ako 310-tisíc lodí a viac ako 5,3 milióna pasažierov. Za 20 rokov prevádzky VD Gabčíkovo pretekli Dunajom milióny metrov kubických vody. Súčasťou Vodného diela Gabčíkovo sú 4 vodné elektrárne. Počas svojej existencie vyrobili viac ako 43 tisíc GWh elektrickej energie. Zároveň poskytujú elektrickú energiu v množstve zhruba 8% ročnej spotreby elektrickej energie celého Slovenska.

Pri príležitosti 20 rokov prevádzky Vodného diela Gabčíkovo sa uskutočnili vernisáže fotografií aj na terase Bratislavského hradu, v Galérii Danubiana, v obchodnom centre Aupark, ďalej exkurzia na lodi s názvom Na krásnom modrom Dunaji, či odborná konferencia v bratislavskom hoteli Bôrik. Vyvrcholením osláv bol slávnostný galavečer v Redute. Zúčastnili sa na ňom predstavitelia NR SR, MŽP SR a ďalší hostia. V rámci programu ocenili tých, ktorí sa na výstavbe vodného diela podieľali, ako aj tých, ktorí dnes zabezpečujú jeho prevádzku. Samozrejme, s najväčším potleskom uznania medzi prítomnými hosťami sa stretlo ocenenie „otca“ vodného diela J. Bindera. Ten ako vtedajší riaditeľ Vodohospodárskej výstavby prebral zodpovednosť na svoje plecia a k prehradeniu Dunaja dal jednoznačný príkaz: „Sypte!“

Pre zvýšenie množstva vyseparovaného odpadu je potrebná nová legislatíva

Na konferencii Samospráva a separovaný zber 2012 to potvrdili účastníci z viac než 200 slovenských miest a obcí

Aktuálny vývoj v oblasti odpadovej legislatívy, výsledky separovaného zberu odpadov na Slovensku, budovanie a prevádzka zberných dvorov boli ústrednými témami 3. ročníka konferencie Samospráva a separovaný zber. Podujatie, na ktorom sa zúčastnilo vyše 200 zástupcov slovenských miest a obcí, sa uskutočnilo 18. októbra v hoteli Kaskády Sliach – Sielnica pod záštitou prezidenta Únie miest Slovenska a primátora mesta Prešov JUDr. Pavla Hagyariho. Partnermi konferencie boli Slovenské priemyselné združenie pre obaly a životné prostredie, Slovenské združenie pre značkové výrobky, Únia potravinárov Slovenska, Združenie výrobcov liehu a liehovín na Slovensku, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora a Slovenské združenie výrobcov piva a sladu.

Legislatíva - novela zákona o odpadoch

13. júla 2012 Ministerstvo životného prostredia publikovalo návrh nového zákona o odpadoch. Cieľom návrhu bolo komplexne reformovať pohľad na odpad na Slovensku a vyriešiť pálčivé problémy spôsobené nesprávnou, nedostatočnou alebo absentujúcou transpozíciou európskych smerníc. Nakoľko však predložený návrh zákona nespĺnil tieto očakávania a vyvolal obrovské množstvo pripomienok, medzirezortné pripomienkové konanie vyvrcholilo stiahnutím návrhu z legislatívneho procesu. Situáciu vyvolanú konaniami Európskej komisie a hroziacou pokutou muselo ministerstvo riešiť predložením „technickej“ no-

vely súčasného zákona. Túto novelu zákona o odpadoch 10. októbra 2012 schválila Vláda SR a v čase konania konferencie už o nej rokovali poslanci NR SR. (A o niekoľko dní novelu schválili – pozn. redakcie.) Hoci návrh novely zákona je len technickou transpozíciou, obsahuje veľa novelizačných bodov, ktoré budú mať významný dosah na obce a mestá. „Najvýznamnejším dopadom je predovšetkým zavedenie hierarchie nakladania s odpadom, povinnosť zaviesť a zabezpečiť vykonávanie separovaného zberu biologicky rozložiteľného odpadu vrátane kuchynského odpadu, ako i zavedenie zodpovednosti pôvodcu odpadu za finálne zneškodnenie alebo zhodnotenie odpadu,“ uviedla vo svojej prezentácii Ing. Elena Bodíková PhD., riaditeľka centra odpadového hospodárstva a Bazilejského dohovoru Slovenskej agentúry životného prostredia. V živjej diskusii zástupcov samospráv zaujímali podrobnosti súvisiace nielen s povinnosťou separovať biologicky

rozložiteľný odpad, ale od prítomných odborníkov uvítali vysvetlenia ďalších zmien, ktoré prináša novela.

Účastníci konferencie sa v diskusii zhodli, že hoci novela zákona vyrieši základný problém a Európska komisia ukončí konania voči Slovenskej republike, pre budúcnosť separovaného zberu je potrebná komplexná reforma legislatívy a príprava nového zákona o odpadoch, prípadne rozdelenie tejto problematiky do viacerých čiastkových zákonov podobne, ako upravuje oblasť odpadov komunitárne právo. „Na to, aby sa zlepšilo fungovanie separovaného zberu na Slovensku, je potrebné predovšetkým legislatívne upraviť princíp rozšírenej zodpovednosti výrobcov tak, aby sa financovanie separovaného zberu upriamilo na miesta, kde odpad od občanov vzniká,“ uviedol v prezentácii Ing. Štefan Mikuš, dlhoročný riaditeľ spoločnosti Ekos Stará Ľubovňa, ktorý sa zaslúžil o rozvoj separovaného zberu v tomto regióne.

Druhým dôležitým problémom, ktorý musí nová legislatíva vyriešiť, je preukazovanie množstva vyzbieraného a zhodnoteného odpadu. „Tento systém musí byť nastavený tak, aby nemohlo prichádzať k akýmkoľvek pochybnostiam o pravdivosti vykázaných údajov a nebolo možné spochybniť celkové množstvá vyzbieraných odpadov na Slovensku odovzdaných na zhodnotenie,“ dodala Hana Nováková MBA, predsedníčka predstavenstva oprávnenej organizácie ENVI-PAK.

Najlepšie separujúcim mestom je Nemšová

Výsledky súťaže o najlepšie separujúce mestá a obce na Slovensku v roku 2012

Program 3. ročníka konferencie Samospráva a separovaný zber aj tentoraz vyvrcholil vyhlásením výsledkov súťaže o najlepšie separujúce mestá a obce na Slovensku. Víťazi súťaže si rozdelili finančné ceny v hodnote 10 500 €, ktoré môžu investovať do rozvoja a podpory separovaného zberu odpadov.

Súťaže sa zúčastnili všetky mestá a obce zapojené do systému priamej podpory separovaného zberu, ktorý prevádzkuje oprávnená organizácia ENVI-PAK. Súťažiaci samosprávy boli rozdelené podľa veľkosti do dvoch kategórií. Obce a mestá s počtom obyvateľov do 5000 obyvateľov a obce a mestá nad 5000 obyvateľov. Následne boli vyhodnotené v oboch kategóriách obce a mestá:

1. s najvyššou vyseparovateľnosťou - to znamená v množstve vyseparovaného papiera, skla, plastu a viacvrstvových kombinovaných materiálov v prepočte na jedného obyvateľa.
2. s najväčšou hustotou zbernej siete - to znamená, že ich obyvatelia majú najkomfortnejší systém separovaného zberu
3. s najvyššou efektivitou zbernej siete - to znamená najlepšie využívanie

vriec a kontajnerov, ktoré majú občania v mestách a obciach k dispozícii.

Do vyhodnotenia celkového víťaza boli zaradené všetky obce a mestá bez rozdielu veľkosti. Pri vyhodnocovaní hlavnej ceny sa zohľadnilo umiestnenie v jednotlivých kategóriách s podmienkou, že obec/mesto musí separovať všetky základy druhy odpadu: papier, plasty, sklo i kovové obaly.

O víťazovi v kategórii Environmentálny počin roka rozhodovali návštevníci internetovej stránky www.envipak.sk.

Finalistami a ocenenými v jednotlivých kategóriách boli:

- samospráva do 5000 obyvateľov s najvyššou vyseparovateľnosťou, (výška odmeny 1000,- €)
 - o Liptovský Ondrej
 - o Nižná Boca
 - o Trebatice
 Ocenený: **Nižná Boca**
- samospráva do 5000 obyvateľov s naj-

väčšou hustotou inštalovanej zbernej siete, (výška odmeny 1000,- €),

- o Dolná seč
 - o Hontianska Vrbica
 - o Zbrojníky
- Ocenený: **Hontianska Vrbica**

- samospráva do 5000 obyvateľov s najlepšou efektivitou zbernej siete, (výška odmeny 1000,- €),
 - o Bolešov
 - o Močenok
 - o Stará Myjava
 Ocenený: **Bolešov**
- samospráva nad 5000 obyvateľov s najvyššou vyseparovateľnosťou (výška odmeny 1000,- €),
 - o Dubnica nad Váhom
 - o Nemšová
 - o Prievidza
 Ocenený: **Dubnica nad Váhom**
- samospráva nad 5000 obyvateľov s najväčšou hustotou inštalovanej zbernej siete (výška odmeny 1000,- €),
 - o Dubnica nad Váhom

- o Prievidza
 - o Stropkov
- Ocenený: **Prievidza**

• samospráva nad 5000 obyvateľov s najlepšou efektivitou zbernej siete (výška odmeny 1000,- €),

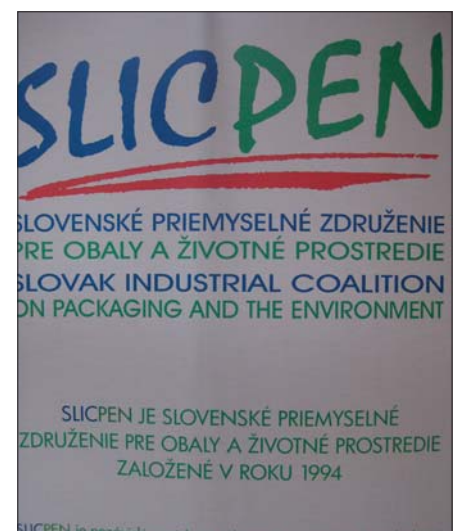
- o Dolný Kubín
 - o Nemšová
 - o Svidník
- Ocenený: **Svidník**

• ekologický počin roka (výška odmeny 1500,- €),

- o Alekšince
 - o Huncovce
 - o Dolný Lopašov
 - o Horná Ves
 - o Skalica
 - o Závada
- Ocenený: **Skalica**

• hlavná cena – najlepšie separujúce mesto/obec na Slovensku.
Ocenený: **Nemšová**

(do)

Cesta k čistejšej výrobe

Implementácia európskej smernice o priemyselných emisiách bude stáť slovenské podniky takmer miliardu eur

ASPEK

ASOCIÁCIA PRIEMYSELNEJ EKOLÓGIE NA SLOVENSKU

Podľa štúdie, ktorú vypracoval ASPEK (Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku) bude mať implementácia európskej smernice o priemyselných emisiách do slovenskej legislatívy značný dosah na hospodárstvo a ekonomiku podnikov. Preto ASPEK zorganizoval viacero podujatí, aby zástupcov podnikateľskej sféry včas informoval o sprísnených normách na znečisťovanie,“ povedal Rastislav Januščák, viceprezident ASPEK, v úvode konferencie Priemyselné emisie 2012, ktorá tematicky nadväzovala na minuloročnú konferenciu s rovnakým názvom. Zúčastnili sa na nej okrem predstaviteľov MŽP SR, MH SR, vrcholoví manažéri a odborní pracovníci priemyselných a energetických podnikov a ďalší hostia. Zo záverov uvedenej štúdie vyplýva, že plnenie požiadaviek najmä v kontexte ochrany ovzdušia si vyžiada investície vo výške takmer 1 miliardy eur. Z tejto sumy sa vyše 600 miliónov eur dotkne energetiky. Takýto rast nákladov sa negatívne odzrkadlí na hospodárskych výsledkoch firiem, čo môže následne viesť k prepúšťaniu zamestnancov, či k zániku organizácií. Štátny tajomník MŽP SR Vojtech Ferencz vo svojom prejave o.i. hovoril o krokoch, ktoré MŽP SR robí, aby SR spomínanú smernicu transponovala do svojej legislatívy v stanovenom termíne, čiže do začiatku roku 2013. A to prostredníctvom viacerých právnych noriem, predovšetkým však zákona o IPKZ, okolo návrhu ktorého sa už dlhší čas búrlivo diskutuje. V. Ferencz tiež zdôraznil, že MŽP SR bude počúvať pripomienky z podnikateľskej sféry a podporovať zavádzanie BAT technológií. Zároveň informoval prítomných aj o nových pravidlách obchodovania s emisiami

skleníkových plynov a zdôraznil, že MŽP SR je pripravené cez svoje finančné mechanizmy prispieť k ich úsporám. Roman Karlubík – prezident Zväzu chemického a farmaceutického priemyslu SR dodal, že zväz v rámci CEFIC (Európskej rady pre chemický priemysel) stál pri zrode európskej smernice o priemyselných emisiách a na rôznych fórach sa usiloval jej znenie korigovať tak, aby zohľadnila aj podmienky, v akých sa nachádzajú malé a stredné podniky. Podľa slov R. Karlúbika EÚ prostredníctvom fondov síce dáva členským krajinám financie, ale cez sprísňujúcu sa legislatívu ich zároveň aj berie, lebo firmy núti investovať, čo sa logicky prejavuje na dosiahnutých výsledkoch. Z vyjadrení zástupkyne MH SR vyplynulo, že smernica sa dotkne 500 až 600 podnikov a dostupné analýzy nevyklúčujú ani zániky

firiem. Podobne ako na minuloročnej konferencii, i tentoraz v diskusii zazneli obavy, že implementácia smernice v praxi sa podpíše pod zníženie konkurencieschopnosti firiem, lebo zvýhodní výrobcov mimo EÚ, ktorí nebudú musieť dodržiavať sprísnené pravidlá na znečisťovanie.

V rámci programu konferencie zazneli aj prednášky o znižovaní emisií do roku 2020, o energetickej efektívnosti ako kľúčovom prvku nízkouhlíkovej stratégie, či o aukciách emisných kvót. Účastníkov konferencie zaujali aj skúsenosti zo zahraničia – fínske riešenia pre zvyšovanie energetickej náročnosti, ako aj konkrétne opatrenia, ktoré firmy v SR realizujú, aby splnili požiadavky európskej smernice o priemyselných emisiách.

(rab)

Slovensko medzi najúspešnejšími

Podpora z Recyklačného fondu vytvorila podmienky na implementáciu európskej smernice o nakladaní so starými vozidlami v praxi

Výrobcovia a dovozcovia automobilov sú na špičke v spoľahlivosti uhrádzania príspevkov na recykláciu do Recyklačného fondu. Aj vďaka tomu vznikla na Slovensku sieť 38 autorizovaných prevádzok na spracovanie opotrebovaných vozidiel, aj s vybudovanými zbernými miestami. Vznikol tak efektívny systém komplexného zberu a spracovania starých vozidiel, s dostatočnými kapacitami z hľadiska počtu, aj územného rozloženia. Dobudovali sa aj kapacity na zhodnocovanie jednotlivých vyseparovaných zložiek z automobilov, takže je reálne splniť Európskou úniou požadované zhodnotenie opotrebovaných vozidiel na 95 %. Informoval o tom riaditeľ Recyklačného fondu Ján Líška. V tomto roku bola spustená do prevádzky v Šelpiciach pri Trnave technológia na zhodnocovanie autoskiel. Rovnako tak sa vyriešil aj problém s technológiou zhodnocovania zmiešaných textilných odpadov zo starých vozidiel. Projekt PR Krajné v okrese Myjava vďaka technológii STERED zostavil komplexnú technologickú linku, spôsobilú tento hodnotný textilný materiál spracovať a zhodnotiť ho na výrobu nových výrobkov so širokým

využitím v stavebníctve a v dopravnej infraštruktúre. V skúšobnej prevádzke je aj technológia na zhodnocovanie plastových odpadov zo spracovania starých vozidiel vo Zvolene - Lieskovci. „V roku 2011 sa v SR spracovalo 34 915 starých vozidiel a za prvý polrok 2012 to bolo 14 869 vozidiel. Sú to optimálne výsledky a k záujmu o spracovanie prispievajú aj Recyklačným fondom vyplácané paušálne príspevky spracovateľom vozidiel. Sektor vozidiel Recyklačného fondu podporil v roku 2011 celkom 18 žiadostí, vrátane 9 žiadostí o uzavretie rámcovej zmluvy spracovateľa starých vozidiel. Celková suma schválených finančných prostriedkov predstavovala 1,54 mil. eur a z účtu sektora bolo vyplatených celkovo 4,59 mil. eur,“ konštatoval J. Líška. Dodal, že aj v budúcnosti bude zachované poskytovanie finančných prostriedkov formou paušálnych príspevkov za spracovanie starých vozidiel. Finančná podpora však už nepôjde na budovanie nových kapacít, ale len na účely technologického zlepšenia. Cieľom je znížiť náklady na prvotné spracovanie starých vozidiel a podporu jednoduchých technológií na objemové zmenše-

nie niektorých vyseparovaných častí, ako aj technológie, ktoré zabezpečia záväzné limity pre rozsah opätovného použitia častí starých vozidiel a zhodnocovania odpadov zo spracovania starých vozidiel.

„Pre selektívne spracovanie podporíme jednoduché technológie na objemové zmenšenie niektorých vyseparovaných častí, ako napr. drviče na plasty, pakotvacie lisy na odstrojené karosérie, malé šrédre na spracovanie autokáblov, olejových filtrov, zariadení na ekologické odstránenie prevádzkových kvapalín (SEDA). V primeranej miere podporíme aj logistiku zberu starých vozidiel, čiže odtahové vozidlá,“ povedal J. Líška.

Pre porovnanie, v roku 2010 zozbierali a materiálovo spracovali subjekty podporené fondom spolu 37 889 starých vozidiel. Pritom v roku 2009 to bolo až 72 508 kusov starých vozidiel, čo však bolo ovplyvnené šrotovým. V roku 2004 sa však na Slovensku spracovalo iba 723 kusov starých vozidiel.

(Spracované z materiálov dodaných na tlačovú konferenciu Recyklačného fondu)

Vplyv novely zákona o odpadoch na povinnosti samospráv a povinných osôb

Od 1. januára 2013 bude platiť zákon z 19. októbra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Novela zákona je tzv. technickou transpozíciou európskej smernice o odpadoch, pričom neobsahuje koncepčné zmeny odpadového hospodárstva, mení len čiastkové oblasti najmä zákona o odpadoch, ale aj zákona o obaloch a zákona o miestnych daniach a o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobný stavebný odpad.

Najdôležitejšie zmeny, ktoré sa dotknú samospráv:

1. Program odpadového hospodárstva (POH)

- Obce musia vypracovať POH a predložiť na schválenie podľa § 6 ods. 5 zákona o odpadoch (ďalej len „zákon“) do štyroch mesiacov po tom, ako bude vydaný POH kraja (podľa vyjadrenia Slovenskej agentúry životného prostredia sú

tieto POH vo vysokom štádiu rozpracovanosti);

- POH (kraja aj obce) musí v súlade s novelizovaným § 4 zákona zodpovedať hierarchii odpadového hospodárstva (pričom je kladený dôraz najmä na predchádzanie vzniku odpadu a následne na prípravu na opätovné použitie, až potom nasleduje recyklácia, iné zhodnocovanie, napríklad materiálové zhodnocovanie a ako posledné zneškodňovanie).
- Po novom budú mať obce možnosť vypracovať POH vo vzájomnej spolupráci, čím je možné výrazne uľahčiť túto povinnosť z hľadiska časovej a finančnej náročnosti (novelizovaný § 6 ods. 8 zákona).
- Bude vydaná nová vyhláška, ktorá bude upravovať aj náležitosti POH obce.
- V prípade POH kraja i obce vzhľadom na platnú legislatívu (zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie) ide o strategický dokument, a preto bude ďalej potrebné, aby pred schválením príslušným obvodným úradom životného prostredia (zmena účinná od 1.1.2013 kvôli zrušeniu krajských úradov

životného prostredia) prešiel tiež procesom SEA; tento proces si vyžaduje jeden až tri mesiace.

2. Biologický odpad (BIO), biologicky rozložiteľný komunálny odpad (BRKO) a jeho zber (podľa novelizovaného § 39 ods. 16 písm. b) zákona)

- Vzniká povinnosť obce zaviesť triedený zber BIO/BRKO, a to od 1.1.2013 (teda od účinnosti novely zákona).
- Obec sa môže vyhnúť povinnosti zaviesť a zabezpečovať triedený zber BRKO len v konkrétnych prípadoch, a to buď energetickým zhodnotením týchto odpadov v zariadení na zhodnocovanie odpadov činnosťou R1 podľa Prílohy 2 zákona, alebo pokiaľ je preukázané, že zber neumožňujú technické problémy vykonávania zberu, najmä v historických centrách miest a v riedko osídlených oblastiach, alebo obec preukáže, že najmenej 50% obyvateľov kompostuje vlastný odpad, alebo je to pre obec ekonomicky neúnosné, pretože náklady na nakladanie s komunálnymi odpadmi

nemožno pokryť ani pri určení miestneho poplatku vo výške 50 % zo zákonom ustanovenej hornej hranice sadzby miestneho poplatku (podľa novelizovaného § 39 ods. 18 zákona).

3. Nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi (DSO) v obci vrátane biologicky rozložiteľných kuchynských a reštauračných odpadov od prevádzkovateľa kuchyne a elektroodpadov z domácností (novelizovaný § 39 zákona)

- Nakladanie s komunálnymi odpadmi a DSO musí byť v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva, pričom je kladený dôraz najmä na predchádzanie vzniku odpadu a následne na prípravu na opätovné použitie, až potom nasleduje recyklácia, iné zhodnocovanie, napríklad materiálové zhodnocovanie a ako posledné zneškodňovanie (podľa novelizovaného § 39 ods. 6 zákona).
- Za nakladanie s biologicky rozložiteľným kuchynským a reštauračným odpadom od fyzickej osoby – podnikateľa a právnickej osoby, ktorá prevádzkuje zariadenie spoločného stravovania, zodpovedá táto osoba („prevádzkovateľ kuchyne“), a to podľa novelizovaného § 39 ods. 2 zákona.
- Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo súčasného obecného systému financovania nakladania s komunálnymi odpadmi sa vyčleňuje okrem nákladov na zber odpadov z elektrozariadení z domácností aj systém nakladania s biologicky rozložiteľným kuchynským a reštauračným odpadom od prevádzkovateľov kuchýň, pričom toto nakladanie si budú hradit' prevádzkovatelia kuchýň.

4. Evidencia materiálového toku – povinnosť preukázať finálne zneškodnenie alebo zhodnotenie odpadu (§ 19 ods. 2 zákona)

- Pokiaľ držiteľ odpadu odovzdá odpad do zariadenia a výsledkom nie je konečné zhodnotenie alebo konečné zneškodnenie (napríklad tento subjekt odpad posunie k inému subjektu), pôvodný

držiteľ sa nezbavuje zodpovednosti za konečné zhodnotenie alebo konečné zneškodnenie; držiteľ teda musí mať prehľad o celom materiálovom toku až po finálne zhodnotenie bez ohľadu na to, koľko subjektov s odpadom následne nakladalo – a teda pre SIŽP bude potrebné preukázať splnenie tejto povinnosti zmapovaním celého materiálového toku – k tomu sa viaže existujúca povinnosť každého následného držiteľa odpadu poskytnúť predchádzajúcemu držiteľovi informácie o spôsobe nakladania s odpadom (§ 19 ods. 1 písm. j) zákona).

5. Vykonávanie zberu v obci (novelizovaný § 39 ods. 10 zákona)

- Zo súčasného režimu povinných zmlúv s obcou na účely nakladania s komunálnymi odpadmi na území obce sa vyčleňuje oblasť nakladania s biologicky rozložiteľným kuchynským a reštauračným odpadom od prevádzkovateľa kuchýň.

6. Súhlasy podľa § 7 zákona o odpadoch (pokiaľ obec súhlasom disponuje)

- Všetky súhlasy, ktoré udeľujú orgány štátnej správy odpadového hospodárstva (ministerstvo, krajské úrady životného prostredia (k 1.1.2013 zrušené), obvodné úrady životného prostredia) podľa § 7 ods. 1 zákona o odpadoch, možno udeliť len na určitý čas, a to maximálne na päť rokov, s výnimkou súhlasu na nakladanie s nebezpečným odpadom, ktorý možno udeliť najviac na tri roky, sú to napr. súhlasy týkajúce sa prevádzkovania zariadení na zber odpadov (zberné dvory), súhlasy na prevádzkovanie zariadení na zneškodňovanie odpadov (skládky), či súhlasy na nakladanie s nebezpečnými odpadmi.
- Prechodné ustanovenia zákona riešia už udelené súhlasy – do 6 mesiacov je nutné požiadať príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva o preskúmanie tohto súhlasu, inak po uplynutí lehoty stratí automaticky platnosť (novelizovaného § 81j zákona).

7. Výkup poklopov (novelizovaný § 18 ods. 3 zákona)

- V novelizovanom § 18 ods. 3 písm. o) zákona sa doplnil zákaz vykupovať odpad z farebných kovov alebo iný kovový odpad pozostávajúci z kanalizačných poklopov alebo ich častí, krytov kanalizačných vpustí alebo ich častí a iný.

8. Mechanizmus poskytovania prostriedkov z Recyklačného fondu (novelizovaný § 64 ods. 9)

- Novela zavádza v § 64 ods. 9 nový mechanizmus čerpania prostriedkov z Recyklačného fondu: Ak správna rada rozhodne o poskytnutí prostriedkov z Recyklačného fondu žiadateľovi, riaditeľ predloží rozhodnutie správnej rady na podpis ministrovi životného prostredia. Ak správna rada žiadosti nevyhoví, oznámi to riaditeľ písomne žiadateľovi do piatich dní odo dňa rozhodnutia správnej rady. Ak minister životného prostredia rozhodnutie správnej rady o poskytnutí prostriedkov z Recyklačného fondu podpíše, vyzve riaditeľ žiadateľa do 15 dní od podpísania rozhodnutia správnej rady ministrom životného prostredia na uzavretie zmluvy. Ak minister životného prostredia rozhodnutie správnej rady o poskytnutí prostriedkov z Recyklačného fondu nepodpíše, rozhodnutie vráti správnej rade a uvedie dôvody, pre ktoré ho nepodpísal. Správna rada môže opätovne rozhodnutie nepodpísané ministrom životného prostredia prerokovať a schváliť. Na jeho opätovné schválenie sa vyžaduje súhlas najmenej dvoch tretín všetkých členov správnej rady; v prípade opätovného schválenia rozhodnutia správnej rady najmenej dvoma tretinami všetkých jej členov sa podpis ministra životného prostredia nevyžaduje.

Ing. Anna Darnadyová, ENVI-PAK

(Vplyv legislatívnych zmien na podnikateľské prostredie prinesieme v budúcom čísle)

Ľudstvo produkuje stále viac odpadu

Smutné prvenstvo USA

Ľudstvo v súčasnosti vyprodukuje 1,3 miliardy ton odpadov ročne. Do roku 2025 by to mohol byť dvojnásobok, tvrdia to vedci z washingtonského inštitútu Worldwatch. Najviac planétu zaťažujú odpadmi bohaté štáty sveta, pričom najväčším producentom odpadov sú USA. Podľa americkej štúdie by

ľudia v roku 2025 mali vyprodukovať za rok až 2,6 miliardy ton odpadov. Ide o papier, plasty, sklo, kovy, bioodpad z domácností. V uvedenom množstve nie je zarátaný poľnohospodársky a priemyselný odpad, ani stavebný odpad. Len 34 najväčších priemyselných krajín vytvorí denne 1,6 milióna ton

odpadov, zatiaľ čo subsaharské štáty okolo 200 000 ton. Na čele celosvetovej štatistiky sú USA – ich obyvatelia každý deň vytvoria viac než 620 tisíc ton odpadu.

V priebehu posledných troch desaťročí sa ale v USA zvýšil podiel recyklovaného odpadu z 10 percent na 34 percent. Druhú priečku v produkcii odpadov obsadila Čína s 520 tisíc tonami denne.

V súčasnosti sa na svete recykluje a kompostuje, alebo prirodzene rozkladá štvrtina odpadu.

(teletext Českej televízie)

Dobré pre ľudí a planétu

IKEA Group predstavila novú stratégiu v oblasti trvalej udržateľnosti

IKEA Group zverejnila novú, ambicióznú stratégiu v oblasti trvalej udržateľnosti – People & Planet Positive (Dobré pre ľudí a planétu). Táto stratégia je súčasťou dlhodobého smerovania IKEA Group a stavia na dlhodobom úsilí a práci firmy v oblasti trvalej udržateľnosti vytýčením nových cieľov a aktivít na obdobie do roku 2020.

Stratégia People & Planet Positive sa sústreďuje na 3 hlavné oblasti:

- Ponúkať miliónom zákazníkov inšpiráciu a možnosti na zlepšenie trvalej udržateľnosti ich života prostredníctvom výrobkov a riešení, ktoré im vďaka úspore vody, energie a zníženiu množstva odpadu umožnia ušetriť peniaze. Možnosti zahŕňajú: výmenu klasických svietidiel za svietidlá LED, ktoré vydržia až 20 rokov a spotrebujú o 85% menej elektriny; ponuku energeticky najefektívnejších domácich spotrebičov na trhu za najnižšiu cenu; ponuku funkčných, jednoducho využiteľných a cenovo prijateľných možností na triedenie a minimalizáciu odpadu a zníženie spotreby vody v domácnosti.

- Dosiahnuť nezávislosť od energie a zdrojov, čo zahŕňa produkciu takého množstva obnoviteľnej energie, aké sa spotrebuje v obchodných domoch a ostatných budovách IKEA Group, a to na základe investície 1,5 miliardy eur do veterných a solárnych projektov. Znamená to tiež zvýšenie energetickej efektívnosti prevádzok IKEA Group minimálne o 20% a nabádanie dodávateľov, aby usilovali o dosiahnutie rovnakého cieľa.
- Neustále rozvíjať sortiment IKEA, aby boli výrobky trvale udržateľnejšie a všetok materiál na výrobu bytového zariadenia vrátane balenia bol obnoviteľný, recyklovateľný alebo recyklovaný.
- Výrazne vplývať na vytváranie lepšieho života pre ľudí a komunity, čo zahŕňa podporu, rozvoja vhodného pracovného

ho prostredia v rámci celého dodávateľského reťazca IKEA Group. IKEA Group chce vyzývať dodávateľov, aby sa nezameriavali len na dodržiavanie požiadaviek, ale aj na zdieľanie hodnôt. Týka sa to nielen priameho dosahu v rámci dodávateľského reťazca, ale tiež pozitívneho vplyvu za jeho rámec a podpory dodržiavania ľudských práv.

„Chceme vytvárať lepší každodenný život pre mnohých ľudí. Lepší život znamená tiež trvale udržateľnejší život. Usilujeme o to už mnoho rokov a veľa sme toho aj spravili. Teraz sme pripravení na ďalší veľký krok. Stratégia People & Planet Positive nám v tom pomôže – transformovať naše podnikanie a mať pozitívny vplyv,“ povedal Mikael Ohlsson, prezident a generálny riaditeľ IKEA Group.

Jedna z najväčších výziev 21. storočia – ako si poradiť s nedostatkom zdrojov a klimatickými zmenami, a pritom poskytnúť ľuďom na celom svete dobrú kvalitu života. Stratégia People & Planet Positive umožní IKEA Group zohrávať síce malú, no

dôležitú úlohu pri jej riešení. Okrem snahy prispievať k dobrej kvalite života ľudí a komunít v miestach svojej pôsobnosti bude IKEA Group maximálne efektívne využívať všetky zdroje vrátane odpadu, ktorý sa dá tiež premeniť na zdroj. V prevádzkach IKEA Group sa bude využívať len obnoviteľná energia, kým základnou podmienkou pre jej dodávateľov bude použitie bezpečných chemikálií, zodpovedné hospodárenie v lesníctve, poľnohospodárstve aj hospodárenie s vodou.

„Podľa nás by trvalá udržateľnosť nemala byť luxusom, ale mala by byť dostupná pre každého. Vyše 770 miliónov návštevníkov obchodných domov IKEA nám dáva fantastickú príležitosť pomôcť našim zákazníkom plniť si sny o bývaní vďaka pekným výrobkom, a pritom ušetriť náklady na prevádzku domácnosti znížením spotreby energie a vody, ako aj znížením množstva odpadu. Stratégia People & Planet Positive nám v nasledujúcich rokoch tiež umožní posunúť ďalej našu zodpovednosť v rámci dodávateľského reťazca, napríklad použitím čisto obnoviteľnej energie na zásobenie našich budov alebo zasadzovaním sa za práva detí,“ povedal Steve Howard, vedúci pre oblasť trvalej udržateľnosti v IKEA Group.

(do)

Niektoré z dosiahnutých úspechov IKEA Group:

- Nové projekty na ďalšie tri roky si vyžadujú celkové investície do obnoviteľnej energie do výšky 1,5 miliardy eur, s dôrazom na solárnu a veternú energiu (2009 – 2015). Na obchodných domoch a budovách IKEA po celom svete bolo doposiaľ nainštalovaných viac než 342 000 solárnych fotovoltaických panelov a okrem toho investovala IKEA Group do 126 veterných turbín v piatich krajinách, ktoré vlastní a prevádzkuje.
- Naším cieľom je, aby 100% dreva použitého vo výrobkoch IKEA pochádzalo zo zdrojov v súlade s požiadavkami na zodpovedné hospodárenie v lesníctve. Tam, kde to tak nie je, usilujeme o rýchle vyriešenie. IKEA je tiež jedným z najväčších spotrebiteľov certifikovaného dreva FSC (Forest Stewardship Council), ktorého globálne dodávky sú, žiaľ, stále dosť obmedzené.
- Podiel trvalo udržateľnejšej bavlny vo výrobkoch IKEA predstavuje v súčasnosti jednu štvrtinu z našej celkovej spotreby bavlny. V spolupráci s partnermi ako je WWF sa nám podarilo pomôcť približne 100 000 pestovateľom bavlny znížiť ich spotrebu vody a chemických pesticídov na polovicu a o jednu tretinu znížiť spotrebu umelých hnojív. Trvalo udržateľnejšia bavlna tiež prispieva k výraznému zníženiu nákladov a zvýšeniu ziskov pre pestovateľov.
- Odkedy bol v roku 2000 zavedený náš kódex správania pre dodávateľov – IWAY, došlo v závodoch dodávateľov na celom svete k viac než 165 000 auditom overených zlepšení v oblasti životného prostredia a pracovných podmienok. V minulom roku sa v dodávateľských závodoch uskutočnilo vyše 1 000 auditov, pričom viac než 700 z nich bolo neohlásených.
- IKEA má vedúcu pozíciu na európskom trhu v ponuke domácich svietidiel LED, a pomáha tak miliónom ľudí šetriť výdavky za energiu, keďže svietidlá LED majú o 85% nižšiu spotrebu elektriny než klasické žiarovky.
- IKEA zaujala tiež jasné stanovisko k použitiu chemikálií vrátane dobrovoľného zákazu využitia PVC vo svojich výrobkoch (od roku 1991) s výnimkou káblov, zákazu farieb a lakov uvoľňujúcich formaldehyd vo všetkých výrobkoch (od roku 1993), zákazu použitia olova v zrkadlách (od roku 2009) a pod.
- V posledných rokoch darovala IKEA Foundation 45 miliónov eur Úradu vysokého komisára pre utečencov pri OSN, UNHCR; 30 miliónov eur Rozvojovému programu OSN (UNDP); viac ako 11 miliónov eur nadácii Clinton Health Access Initiative (CHAI). Od roku 2003 sa v rámci Kampane plyšových hračiek za vzdelanie v spolupráci IKEA Group a IKEA Foundation podarilo vyzbierať 47,5 miliónov eur, a pomôcť tak viac než 8 miliónom detí získať lepšie vzdelanie. IKEA Foundation spolu so silnými strategickými partnermi usiluje uplatňovaním inovatívnych postupov o rozsiahle zmeny týkajúce sa štyroch základných oblastí života detí: miesto nazývané domov; zdravý štart do života; kvalitné vzdelanie; trvalo udržateľný rodinný príjem. Z programov financovaných IKEA Foundation bude mať prospech 100 miliónov detí.

PROJEKT EKOLOGIZÁCIE VYSOKOHORSKÝCH CHÁT

Slovenské elektrárne obnovili malú vodnú elektrárňu na Chate pri Zelenom Plese

Slovenské elektrárne, člen skupiny ENEL, obnovili malú vodnú elektrárňu (MVE) pri Chate na Zelenom plese. Projekt ekologizácie vysokohorských chát odštartovali v roku 2009 v rámci Energie pre prírodu, jednej z aktivít podnikového programu spoločenskej zodpovednosti s názvom Energia pre krajinu. Cieľom projektu je skvalitniť komfort prevádzok, znížiť produkciu emisií, a tak prispieť k ochrane životného prostredia. Chata pri Zelenom Plese, známa pod názvom Brnčalka, je teda už treťou horskou chatou, ktorá po väčšinu roka využíva zelenú energiu. Kým ešte minulý rok „bežala“ iba na dieselový generátor, v súčasnosti využíva elektrinu vyrobenú v MVO, ktorá bola roky nefunkčná. Pripomeňme, že elektrinu z obnoviteľných zdrojov získali aj Téryho chata a Zbojnická chata, na ktorých vymenili dieselagregáty za fotovoltaické panely. Projekt čistej energie pre Téryho chatu získal Národnú podnikateľskú cenu za životné prostredie 2011.

**SLOVENSKÉ
ELEKTRÁRNE**

Obnovená malá vodná elektrárňu pri tatranskej Chate na Zelenom plese umožňuje podstatné zníženie používania dieselagregátov. Hydrologické pomery na chate dovoľujú vyrobiť v priebehu jedného roka elektrinu v množstve 9,5 MWh, čo umožňuje ročne

usporiť 11 ton emisií oxidu uhličitého.

Vďaka revitalizácii MVE na Chate pri Zelenom plese dochádza k zvýšeniu komfortu nielen pre turistov, ale aj pre personál (príprava jedla, osvetlenie chaty v nočných hodinách a pod.). Zvýšenie spoľahlivosti napájania stanice mobilného operátora zlepšuje dostupnosť a kvalitu signálu, čo môže v kritických situáciách doslova zachraňovať ľudské životy.

Výnimočné na celom projekte bolo, že na rozdiel od inštalácie fotovoltiky na Téryho a Zbojnícku chatu, kde tieto práce boli riešené dodávateľsky, revitalizáciu malej vodnej elektrárne na Chate pri Zelenom plese zvládli samotní zamestnanci Slovenských elektrární. Vo svojom voľnom čase, počas víkendov, so svojimi skúsenosťami, praxou a bez nároku na akúkoľvek odmenu projekt navrhli aj zrealizovali. Ku kľúčovým členom projektu sa pridávali aj zamestnanci z iných útvarov a pomáhali - či už obkopávať potrubie pre izoláciu alebo čistiť vtokový objekt, okolie hrázde a nádrže. Podporu práce dobrovoľníkov z radov zamestnancov bolo cítiť aj z partnerských organizácií Slovenských elektrární - Správy TANAP-u, Klubu slovenských turistov, či horolezeckého klubu JAMES.

„Hodnota vkladu, práce a know-how dobrovoľníkov v tomto prípade nepochybne prevýšila hodnotu finančných, prostriedkov na nákup materiálu. Hoci z hľadiska výšky investovanej sumy patrí teda tento projekt medzi najmenešie, z hľadiska posolstva určite medzi najhodnotnejšie,“ myslí si Michele Bologna, riaditeľ Komunikácie a vzťahov s verejnosťou Slovenských elektrární.

Práce na Chate pri Zelenom plese pokračujú výrobou a inštaláciou jednotky s vyšším výkonom, ktorá umožní využitie nárazových zvýšených prietokov počas jarného topenia snehu. Na pláne je tiež výmena dieselagregátu staršej konštrukcie za moderný ekologický typ. Dieselový generátor chaty používa už len v období zamŕznutia hladiny a na krátkodobé napájanie najsilnejších spotrebičov.

(rab/do)

Prínosy zrealizovaného projektu

- Úspora emisií oxidu uhličitého: pri predpokladanej ročnej výrobe 9,5MWh je úspora CO₂ až 11 ton
- Úplné alebo čiastočné obmedzenie používania dieselagregátov: pokles využitia dieselagregátu zo 100 na 40% (keďže v období zamŕznutia hladiny nie je možné prevádzkovať MVE)
- Zvýšenie energetickej efektívnosti: chatár mohol nainštalovať energeticky úsporné žiarovky a spotrebiče
- Zvýšenie komfortu na vysokohorských chatách nielen pre personál, ale predovšetkým pre turistov
- Zníženie hlučnosti: chatár dokáže regulovať, kedy spustí dieselagregát a obmedzí tak hlučnosť v kritických časoch
- Zvýšenie bezpečnosti: zvýšenie spoľahlivosti napájania stanice mobilného operátora sa zlepšuje dostupnosť a kvalitu signálu, čo môže byť zásadnou pomocou pre horolezcov, záchranárov aj turistov v kritických situáciách.

Autor foto: zdroj SE

Vykurovací systém Duo-Plus získal zvláštnu dotáciu v Nemecku

Svetová novinka THERMO|SOLARU kombinuje tepelné čerpadlo a ploché slnečné kolektory

Svetová novinka nemecko-slovenskej firmy THERMO|SOLAR - vykurovací systém Duo-Plus, ktorá využíva výhody spojenia tepelného čerpadla s plochými vákuovými slnečnými kolektormi, získala zvláštnu dotáciu za inovatívne riešenie od nemeckého Spolkového úradu pre hospodárstvo a kontrolu vývozu BAFA. Vykurovací systém Duo-Plus je vhodný hlavne pre vykurovanie energeticky úsporných domov. Informoval o tom riaditeľ THERMO|SOLARU Žiar, s.r.o., Žiar nad Hronom Ing. Milan Novák.

„Nemecký BAFA (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle) je obdobou slovenskej SIEA (Slovenskej inovačnej

a energetickej agentúry) a organizuje, okrem iného, aj programy zvyšovania energetickej efektívnosti a podpory vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energií. Tento úrad umožnil čerpať zvláštnu dotáciu za inovatívne riešenie iba druhýkrát vo svojej histórii a to práve pre vykurovací systém Duo-Plus spoločnosti THERMO|SOLAR. Považujeme to preto za významné ocenenie výsledkov práce, ktoré sa dostalo spoločnosti THERMO|SOLAR v Nemecku. Pri Duo-Plus vďaka tepelnému čerpadlu je možné zvýšiť tepelný výkon slnečných kolektorov v zimnom období, keď potrebujeme najviac tepla a intenzita slnečného žiarenia je najnižšia, na cca trojnásobok. Ak

slnečné kolektory boli doteraz v štandardných riešeniach iba podporným tepelným zdrojom, v spojení s tepelným čerpadlom v Duo-Plus systéme, sa v energeticky úsporných domoch stávajú dominantnými. V domoch s normovanými tepelnými stratami pri podlahovom, alebo stenovom vykurovaní, sa stávajú hlavným zdrojom tepla pre prípravu teplej vody i pre vykurovanie,“ konštatoval M. Novák. Doplnil, že v Nemecku výška dotácie pre systém Duo-Plus predstavuje 5 300 eur. Systém pritom pozostáva zo 6 ks vákuových kolektorov TS 400, tepelného čerpadla s výkonom 2 kW, dvoch akumulátorov tepla a malého zemného kolektora špirálového typu v tvare

koša. „Na Slovensku a v Čechách chce spoločnosť THERMO|SOLAR dať Duo-Plus systém do predaja začiatkom roku 2013. Aj keď ani v jednej z týchto krajín aktuálne nie je aktívny žiadny dotačný program, dúfame, že aj tu si Duo-Plus systém a jeho varianty nájdu svojich zákazníkov. Veď ide o svetovú novinku, ktorá využíva výhody spojenia tepelného čerpadla s plochými vákuovými slnečnými kolektormi, ktoré žiarski výrobcovia vyrábajú priemyselným spôsobom, zatiaľ ako jediní na svete. Výhodou tohto riešenia je, že hermetickým oddelením absorbéra kolektora od vonkajšieho prostredia nedôjde pri ochladení pod rosný bod ku kondenzácii vody v interiéri kolektora,“ uzavrel M. Novák.

Nemecko je svetovým lídrom vo využívaní obnoviteľných zdrojov energie (OZE). Nemecký trh je pre THERMO|SOLAR najdôležitejším, lebo tam tradične umiestňuje cca tretinu produkcie a zaujíma na ňom popredné postavenia v rebríčkoch namontovaných slnečných kolektorov. THERMO|SOLAR v súčasnosti predáva na Slovensku iba malú časť svojej produkcie, hlavná časť smeruje na európske trhy. Veľmi silnú pozíciu má aj na českom a maďarskom trhu a vo Veľkej Británii. Významný je aj predaj v Španielsku, Rakúsku, Taliansku, Francúzsku, Lotyšsku, Švajčiarsku, Srbsku, Poľsku, Rumunsku, Slovinsku, Ukrajine, Rusku i v ďalších európskych krajinách. THERMO|SOLAR vyváža okrem iného i do Nepálu, Maroka, Južnej Afriky, Mexika a ďalších afrických a ázijských štátov. Firma je najväčším výrobcom slnečných kolektorov v postkomunistickej Európe a patrí do prvej desiatky najväčších európskych výrobcov termických slnečných kolektorov. Ojedinelý je však rozsah výroby, pretože v jednom výrobnom závode v Žiari nad Hronom má firma nielen montáž slnečných kolektorov, ale aj výrobu selektívnych konverzných vrstiev, lisovňu kolektorových vaní a výrobu podporných konštrukcií na kolektory. Silnou stránkou spoločnosti je aj výskum a vývoj realizovaný vlastnými silami, alebo v kooperácii so slovenskými univerzitami, prípadne so zahraničnými inštitúciami.

Kolektory zo Žiaru sú vysoko spoľahlivé a za ich exportom je tradične výborná kvalita výrobkov a jeden z najlepších pomerov kvality a ceny. Potvrdzujú to státisíce niekedy aj viac ako 30 rokov spoľahlivo pracujúcich slnečných kolektorov, v takmer 50 krajinách na celom svete. Pracujú často vo veľmi extrémnych podmienkach, či už v Patagónii blízko Antarktídy, alebo na najvyššej nemeckej hore Zugspitze, či v Nepále v Kátmandú. Ako kontrast k týmto mrazivým podmienkam možno uviesť aj ich používanie pri odsoľovaní morskej vody v Ománe, alebo v marockom Marákeši, či v alžírskych púšti.

(kuca)

Odpad ako surovina

Nadácia KOSIT v spolupráci s Taliansko-slovenskou obchodnou komorou zorganizovali v Košiciach medzinárodnú konferenciu s názvom „Odpad ako surovina“. Záštitu nad ňou prevzali Európsky komisár pre životné prostredie Janez Potočnik a predseda Košického samosprávneho kraja Zdenko Trebuľa. Konferenciu, ktorá sa uskutočnila 18. októbra 2012, otvoril minister životného prostredia Peter Žiga. Zúčastnili sa na nej aj reprezentanti štátnej a verejnej správy, predstavitelia samospráv miest a obcí, odborníci v oblasti odpadového manažmentu, zástupcovia

tretieho sektora, ale vítaní boli aj občania, ktorých problematika odpadov zaujíma.

Cieľom podujatia bolo priniesť nové a ucelené informácie o potrebe nakladať s odpadom spôsobmi, ktoré sú najviac šetrné k životnému prostrediu a poukázať na nevyhnutnosť využívať odpad ako cennú druhotnú surovinu. A to v súlade s rámcovou európskou smernicou o odpadoch, ako aj ďalšími smernicami, ktoré sa týkajú elektroodpadu, batérií a ďalších odpadových komodít.

Na medzinárodnú konferenciu „Odpad ako surovina“ prišli do Košíc prednášať je-

denásti odborníci aj zo zahraničia. Napríklad Jan Manders, viceprezident Európskej konfederácie zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov (CEWEP), Luisa Barbieri, profesorka z univerzity v Modene, Franco Gerotto, zástupca spoločnosti DEMONT Group, alebo Vincent Basuyau, generálny riaditeľ v spoločnosti MUSANDAM ROCK LLC, ktorý v minulosti pôsobil aj ako predseda Recyklačného výboru v UEPG (European Association of Aggregates Producers). „Som veľmi rád, že všetci naši prednášajúci sú ľudia z praxe, nie teoretici. Majú skúsenosti z jednotlivými komoditami, s ktorý-

mi pracujú. Vidia súvislosti v ich životnom cykle. Vedia diagnostikovať problémy, navrhovať riešenia. Sú to odborníci vo svojom fachu," povedal Alberto Gerotto, predseda predstavenstva KOSIT, a.s. Zároveň je aj prezidentom Taliansko-slovenskej obchodnej komory.

V rámci programu konferencie vystúpili aj predstavitelia organizácií a firiem pôsobiach v odpadovom hospodárstve na Slovensku. Hovorili o potrebe energetického zhodnocovania zvyškového komunálneho odpadu, nových spôsobov zhodnocovania jednotlivých zložiek vyseparovaného odpadu, či potrebe zaviesť do praxe rozšírenú zodpovednosť výrobcov. Vyše 80 účastníkov medzinárodnej konferencie zaujali aj prednášky o efektívnych integrovaných systémoch nakladania s odpadom, pozitívnych príkladoch recyklácie na Slovensku, či o dosahoch vplyvov odpadu na množstvo emisií a klimatické zmeny. Pozvaní hostia sa zhodli na tom, že práve odpadové hospodárstvo je mnohokrát zaznávaným odvetvím, napriek tomu, že je neodmysliteľnou súčasťou ochrany životného prostredia a zdravia človeka. Odpad jednoducho produkuje všetci a treba sa oň environmentálne vhodným spôsobom postarať.

(do/rab)

Nadácia KOSIT

Nadácia KOSIT vznikla koncom roka 2010. Je to mladá a ambiciózná nadácia, ktorej cieľom je zvýšiť povedomie v environmentálnej oblasti pre všetky vekové skupiny. Prioritne sa sústreďuje na oblasť odpadov a ich vplyv na životné prostredie.

Nadácia spolupracuje so školami a škôlkami, seniorskými domovmi, materskými centrami, miestnymi a regionálnymi inštitúciami. Pripravuje vlastné projekty, medzi ktoré patrí aj vzdelávanie privátneho sektora s ponukou, ako pracovať čo najenvironmentálnejšie. Medzi významné vzdelávacie aktivity nadácie patria diskusné a profesionálne fóra ako sú semináre a konferencie. Nadácii KOSIT záleží na životnom prostredí, na tom, ako ľudia vnímajú prírodu okolo seba a ako sa dokážu o ňu postarať.

Taliansko-slovenská obchodná komora

Taliansko – Slovenská obchodná komora (TSOK) je medzinárodná mimovládna organizácia, založená ako neziskové voľné združenie bilaterálneho charakteru s cieľom rozvíjať obchodné, kultúrne a spoločenské vzťahy medzi Talianskom a Slovenskom.

V tomto roku slávi TSOK už 15 výročie založenia. V súčasnosti má komora cca 200 členských spoločností. Až 85% členskej základne tvoria malé a stredné podniky. Dominantné postavenie majú spoločnosti z odvetvia strojárstva, chemického priemyslu, energetiky a služieb. Členské spoločnosti TSOK v slovenskom hospodárstve vytvárajú zhruba 30 000 pracovných miest.

Výrobcovia sa starajú o elektroodpad v obciach

Vďaka nim Slovensko plní ciele zberu

Od augusta roku 2005 sú výrobcovia elektrozariadení v celej EÚ vrátane Slovenska zodpovední za svoje výrobky počas celého životného cyklu výrobku. Musia sa postarať aj o zber a recykláciu odpadu zo svojich výrobkov. S tým sú spojené mnohé náročné administratívne, finančné aj organizačné povinnosti. Aby ich mohli zabezpečiť, môžu si v jednotlivých krajinách zakladať svoje združenia tzv. kolektívne organizácie. Tie pre viacerých výrobcov prakticky zabezpečujú zber a recykláciu elektroodpadu a všetky povinnosti s tým spojené.

Na Slovensku sú takými združeniami aj ENVIDOM a Eko lamp Slovakia. Zastupujú a združujú mnoho národných a nadnárodných výrobných aj nevýrobných spoločností známych značiek (napr. Electrolux, GE, Osram, Philips či Whirlpool). Tieto spoločnosti sú súčasťou slovenského sektora elektrotechnického priemyslu, ktorý patrí k ťahúňom slovenského hospodárstva z pohľadu zamestnanosti, odvodov daní, ako aj výroby

či exportu. Vďaka dohode so ZMOS-om v roku 2010 môžu dnes v rámci Koordinačného centra zberu elektroodpadu spolupracovať aj s ostatnými významnými kolektívnymi organizáciami a spoločne sa starať o to, aby v obciach a mestách nezostával žiadny elektroodpad z domácností, ktorý nemá kto prevziať a prefinancovať.

Spolupráca s kolektívnymi organizáciami pri zbere elektroodpadu je pre obce výhodná.

Výrobcovia prostredníctvom našich kolektívnych organizácií financujú obciam a mestám všetok vyzbieraný elektroodpad. Za výhodné sadzby im odoberáme všetok elektroodpad bez ohľadu na jeho množstvo a mieru poškodenia a zabezpečujeme jeho prepravu na ekologické spracovanie. Celý proces toku elektroodpadu transparentne evidujeme a dokumentujeme. Ak obec nemá zberný dvor, pomôžeme jej s organizáciou mobilného zberu.

Výsledky v zbere elektroodpadu sú dnes veľmi dobré. Obce aj zberové spoločnosti sú pre kolektívne organizácie rovnako

dôležití partneri. Aby sa systém zberu elektroodpadu rozvíjal na celom Slovensku, potrebujeme vedieť, kde, koľko a akého elektroodpadu vzniká. Pokiaľ je obec spokojná so službami svojej zberovky, nemusí nadviazať priamu spoluprácu s nami, ale môže pokračovať v partnerstve so zberovkou. Zmluvný vzťah nadviažeme s touto zberovkou a za služby v zbere elektroodpadu platíme jej. V oboch prípadoch, teda od obce či od zberovky, potrebujeme vedieť, z ktorej obce a aký elektroodpad sa vyzbieral. Môžeme tak lepšie odhadnúť a plánovať budúce náklady zberu, na základe toho nastaviť recyklačné poplatky a zber a recykláciu realizovať čo najefektívnejšie. To všetko je zodpovednosť výrobcov, ktorých zastupujeme.

Aby sa na žiadnu obec pri zbere „nezaбудlo“, priebežne ich všetky oslovujeme, či nepotrebujú riešiť problémy s elektroodpadom. Naposledy sme takto oslovili všetky obce a mestá (takmer 3000 obcí a miest v SR) v auguste tohto roku a ozvalo sa nám len okolo 20 obcí, že majú predbežný záujem spolupracovať, resp. hľadajú iného dodávateľa týchto služieb, ako mali doteraz.

Po vyše dvoch rokoch, môžeme teda povedať, že samosprávy dnes vedia, na koho sa v tejto oblasti obrátiť.

Recyklačný poplatok za spotrebiče neplatíme v komunálnych poplatkoch za odpad.

Často sa stretávame s názorom bežnej, ale aj odbornej verejnosti, že občan musí platiť za odpad dvakrát: raz v podobe poplatku za komunálny odpad a druhýkrát ako recyklačný poplatok pri kúpe nového spotrebiča. Odpadová legislatíva je však veľmi zložitá, preto si ju častokrát aj odborníci mylne vysvetľujú.

Elektroodpad zo zákona nie je bežný odpad, nepatrí do komunálneho odpadu, preto sa komunálne poplatky zaň nevyberajú. Musí sa zbierať a recyklovať úplne samostatne. Náklady na zber elektroodpadu nemožno hradiť z miestneho poplatku za komunálny odpad a obec podľa zákona nemá nárok na príspevok z Recyklačného fondu za elektroodpad.

Práve preto sú tu pre obce kolektívne organizácie výrobcov, ktoré sa v obciach starajú o všetok elektroodpad a hradia im (alebo ich zberovkám) náklady s ním spojené. Využívajú na to práve recyklačné poplatky zahrnuté do cien nových spotrebičov. Prostredníctvom týchto poplatkov výrobcovia financujú napr. náklady spojené s dočasným skladovaním starých spotrebičov vyzbieraných zo zberných miest a ich prepravu k spracovateľom. Najväčšou položkou sú väčšinou náklady na samotné ekologické spracovanie spotrebičov obsahujúcich nebezpečné látky (napr. chladničky či žiarivky). Proces spracovania tu spočíva v odstránení týchto škodlivín tak, aby neunikli do okolia. Následne sa zo spotrebičov získavajú druhotné suroviny. Výrobcovia prostredníctvom recyklačných poplatkov spracovateľom platia za proces spracovania. Existuje však aj elektroodpad s minimálnym alebo žiadnym množstvom škodlivých látok, ktorý obsahuje vysoké množstvo rôznych kovov (napr. práčky, sporáky či mobily) a pre spracovateľov je lukratívnym zdrojom finančných prostriedkov z predaja týchto druhotných surovín.

Recyklačný poplatok je normálna súčasť nákladov na výrobok. Musí sa zahrnúť do ceny výrobku, podobne ako sa zahŕňa napríklad materiál, z ktorého je výrobok vyrobený. Výrobcovia sa snažia stanoviť výšku recyklačných poplatkov tak, aby umožnili realizovať riadny zber a recykláciu a zároveň, aby zbytočne nezvýšili cenu nových spotrebičov, za ktorú ich budú spotrebiteľia na Slovensku ochotní kupovať. Výška recyklačného poplatku závisí najmä od množstva výrobkov predaných na Slovensku a množstva vyzbieraného elektroodpadu a cien spracovania.

Výrobcovia v celej EÚ sú v rámci rozšírenej zodpovednosti zodpovední za všetky

fázy životného cyklu výrobku – od vývoja, výroby, predaja či marketingu až po zber a recykláciu odpadu z nich. Preto tak ako si môžu sami vyberať spoľahlivých dodávateľov materiálov, z ktorých vyrábajú nové spotrebiče, tak majú aj právo zvoliť si, kde, s kým a ako si budú plniť povinnosti voči životnému prostrediu s cieľom zabezpečiť kvalitnú recykláciu elektroodpadu, ktorá nebude zbytočne predražená.

Recyklačné poplatky ostávajú v krajine, kde si kupujeme nové spotrebiče.

Slováci majú veľa možností vybrať si, v ktorej krajine, kedy a aký spotrebič si kúpia alebo nekúpia. Recyklačné poplatky nie sú tzv. „verejné zdroje“ ako sú napríklad platby do zdravotných poisťovní, ktoré nám štát odvádza priamo z našich miezd. Ak si kúpime nový spotrebič v zahraničí, recyklačný poplatok, ktorý zaplatíme v cene nového výrobku, ostáva v krajine nákupu. Sem sa potom dovezie spotrebič, z ktorého sa stane odpad a bude ho treba prefinancovať. Aj z tohto pohľadu je preto pre Slovensko výhodnejšie, aby si ľudia nakupovali spotrebiče od slovenských predajcov. Recyklačný poplatok ostane na Slovensku a bude sa môcť z neho financovať budúci odpad. Náкупmi od slovenských predajcov a distribútorov tak podporujeme zamestnanosť, vyššie odvody daní do štátnej kasy a Slovensku tiež ostáva viac peňazí na životné prostredie. Čím sú vyššie ceny spotrebičov, tým ťažšie sa výrobcom na Slovensku predáva, tým menej zamestnancov môžu zamestnávať slovenskí predajcovia, a tým nižšie príjmy plynú do štátneho rozpočtu. Preto treba na Slovensku vytvoriť odpadovú legislatívu, ktorá nebude zber a recykláciu elektroodpadu zbytočne predražovať.

Správanie Slovákov v ekologickom nakladaní s elektroodpadom sa neustále zlepšuje. Zber však sťažujú nezodpovední občania a zákony, ktoré im nebránia konať v rozpore s princípmi ochrany životného prostredia.

Podľa prieskumu Slovenské domácnosti a elektroodpad, ktorý opakovane realizujeme, neustále rastie počet tých, ktorí odovzdávajú spotrebiče do zberu. Stále je tu však problém s tými, ktorí spotrebiče demontujú alebo hádžu na smetisko. Určité skupiny obyvateľov staré spotrebiče rozoberajú na súčiastky obsahujúce kovy a tie potom predávajú vo výkupniach surovín. Nehodnotné „torzo“ spotrebiča následne len tak niekde pohodia. Jeho ekologická recyklácia už nie je možná a do životného prostredia sa dostávajú škodlivé látky, napríklad freóny zo starých chladničiek, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu. Spotrebiče nám takto miznú dokonca rovno počas mobilných zberov, ktoré organizujeme. Výrobcovia však momentálne nemajú možnosť

ani právomoc, ako tomu zabrániť. Máme teda s obcami aj zberovkami spoločný problém. Preto sa snažíme legislatívne presadiť, aby zberné dvory aj výkupne mohli odoberať staré spotrebiče len v kompletnom stave, riadne ich zaevidovali a následne odovzdali výrobcovi, ktorí potom môžu zabezpečiť a prefinancovať ich recykláciu.

Ciele zberu elektroodpadu budú čoraz náročnejšie. Preto treba legislatívu, ktorá umožní ich reálne plniť.

Slovensko vďaka výrobcovi a ich kolektívnym organizáciám dnes plní ciele zberu stanovené európskymi smernicami, zlepšil sa tiež zber v obciach a mestách. Schválenie novej európskej smernice o elektroodpade v januári tohto roka však pre nasledujúce roky znamená čoraz prísnejšie ciele zberu a recyklácie pre krajiny EÚ.

Preto treba aj pre slovenských výrobcov a dovozcov vytvoriť také podmienky, aby Slovensko mohlo tieto ciele plniť.

Je načas, aby sa aj v slovenskej odpadovej legislatíve dôsledne uplatnila rozšírená zodpovednosť výrobcov, ktorá je na svete viac ako 20 rokov. Stiahnutie návrhu zákona o odpadoch bolo pre Slovensko správnym krokom novej vlády na ceste k tvorbe transparentnej a spravodlivej legislatívy. Je to signál, že zákonodarcovia majú naozaj záujem vytvoriť legislatívu rešpektujúcu európske pravidlá aj v oblasti rozšírenej zodpovednosti. Legislatíva musí výrobcov a ich kolektívne organizácie motivovať k ďalšiemu rozvoju zberu elektroodpadu a osvetu na Slovensku, pričom sa bude dbať na životné prostredie.

Veríme, že doterajšie výsledky výrobcov v zbere elektroodpadu na Slovensku, ich záujem zvyšovať úroveň zberu a recyklácie a medzinárodné skúsenosti z trhov, kde zber elektroodpadu už dlhodobo úspešne funguje, budú dostatočným dôvodom, aby boli aktívne zapojení a rešpektovaní pri tvorbe nového zákona o odpadoch.

Zelená myšlienke Re-use

Projekt CERREC podporuje prípravu na opätovné použitie produktov v praxi

- Cieľom tohto stretnutia je identifikovať podmienky pre zavedenie myšlienky opätovného použitia odpadov do praxe, navrhnúť komodity odpadov, ktoré sú vhodné na opätovné použitie, diskutovať o vytvorení akreditačného systému pre činnosť centier a sietí pôsobiacich v oblasti Re-use," povedal v úvode seminára Ľubomír Šooš - dekan Strojníckej fakulty STU v Bratislave, ktorá je riešiteľom projektu CERREC v SR. Dvojdnové podujatie sa uskutočnilo v Šoporňa koncom septembra a zúčastnili sa na ňom zástupcovia Strojníckej fakulty, MŽP SR, SAŽP, ZMOS, Recyklačného fondu, Strojníckej fakulty STU, Ústavu pre normalizáciu, skúšobníctvo a metrológiu SR a ďalší spolupracovníci a hostia.

Nová forma nakladania s odpadmi

Projekt CERREC (Central Europe Repair end Re-use Centres and Networks) je financovaný prostredníctvom programu Central Europe a spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Oficiálne sa začal v apríli 2011 a trvať bude až do konca júla 2014. Projekt CERREC podporuje prípravu na Re-use ako novú formu nakladania s odpadmi a to tak, že odpad sa znovupoužítie, čiže dostane druhú šancu na život.

Počas tohto obdobia konzorcium deviatich partnerov zo siedmich európskych krajín vyšpecifikuje rámcové podmienky, ktoré treba vytvoriť, aby sa opätovné použitie stalo hlavným segmentom odpadového hospodárstva, a tým sa prispelo k minimalizácii odpadov, k predĺženiu životného cyklu a k šetreniu prírodných zdrojov surovín.

V úvode stretnutia vystúpil štátny tajomník MŽP SR Vojtech Ferencz. Vo svojom príspevku zhrnul kroky, ktoré urobilo a robí nové vedenie MŽP SR pre to, aby SR implementovala do národnej legislatívy európsku smernicu o odpadoch. Hierarchia nakladania s odpadmi v nej zahrnutá považuje práve znovupoužitie odpadu za kľúčový cieľ. MŽP SR musí okrem toho transponovať do národnej legislatívy ďalšie smernice týkajúce sa odpadov a pripravuje aj zavedenie integrovaného systému do odpadového hospodárstva.

Podpredsedníčka ZMOS a starostka obce Brusno Viera Krakovská vo svojom vystúpení opísala nelichotivú situáciu, v akej sa nachádzajú samosprávy, ktoré musia riešiť otázku zberu, zvozu a uloženia komunálnych odpadov zo svojich rozpočtov. Poukázala aj na problémy súvisiace s biologicky rozložiteľným odpadom. V súvislosti so znovupoužitím odpadu podotkla, že opätovné použitie textilu alebo starého nábytku by pomohlo riešiť starostom otázku, kam s týmito odpadovými komoditami, ktoré zväčša zbytočne skončia na skládkach. Často aj divokých. V. Krakovská poukázala aj na potrebu environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvedy.

Inšpirácie z Rakúska

A na dôležitosť envirovýchovy pri zavádzaní myšlienky Re-use do praxe poukázal aj sieťový koordinátor pre podniky Re-use Mathias Neitsch. Na základe skúseností z Rakúska, ale aj iných krajín EÚ, hovoril o financovaní stredísk Re-use, o špeciálnych kontajneroch na zber odpadu určeného na znovupoužitie, o výhodách zakladania sietí regionálnych stredísk Re-use, či o pilotnom projekte spolupráce s obchodnými reťazcami, konkrétne s ob-

chodným reťazcom KIKA. Ten pri dodávke nového tovaru odoberie starý a dodá ho sociálnym podnikom, kde ho buď rozoberú, opravia, vyčistia, repasujú atď. Následne tovar ponúkajú občanom, ale aj malým firmám v obchodoch, ktoré majú špeciálnu nálepku REVITAL. Veď práve idea znovupoužitia dáva priestor dizajnérom, návrhárom, ktorí vyrábajú nové šperky, renovujú nábytok a pod. M. Neitsch dodal, že strediská Re-use fungujú na súkromnej báze, spolupracujú s obcami. Dôležité však je, že v Rakúsku sa pre Re-use urobilo veľa práce v spomínanej oblasti envirovýchovy, a tak tam občania berú Re-use výrobky ako tovar, nie ako odpad.

Riziká pri znovupoužití elektroodpadu

Jednou z ťažiskových tém, o ktorej sa na stretnutí veľa diskutovalo, bolo znovupoužitie elektroodpadu. Zástupca MŽP SR – Marián Strýček okrem toho, že priblížil obsah smerníc, ktoré bude SR musieť implementovať do národnej legislatívy (podrobnejšie o nich v budúcom čísle časopisu), zdôraznil, že kým v určitých krajinách EÚ je podnikanie v Re-use prosperujúcim biznisom, na Slovensku je takmer na nule. Podrobne hovoril nielen o príčinách, ale aj o tom, kde by bolo najefektívnejšie zriadiť Re-use centrá na elektroodpad, aké podmienky by mal spĺňať ten, kto v tejto oblasti podniká, aké zmeny by bolo treba zaviesť v legislatíve, atď. Na problémy súvisiace predovšetkým s elektroodpadom poukázal aj zástupca Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR, či Peter Valent, riaditeľ kolektívnej organizácie ENVIDOM.

V rámci panelovej diskusie zazneli viaceré otázky, ako zosúladiť podnikanie v oblasti opätovného použitia so zákonom o zhode, prečo je v porovnaní s Re-use relatívne bezproblémové prevádzkovanie bazárov, prečo na Slovensku doslova geometrickým radom narastá počet obchodov „Second Hand“ s dovozovým tovarom z krajín EÚ, ale vznik stredísk či predajní, ktoré by ponúkali domáce obnosené šatstvo, brzdí množstvo bariér. Pritom cez internet takýto obchod prekvitá aj s inými komoditami a nik predávané a ponúkané produkty nekontroluje. Účastníci stretnutia hovorili aj o možnosti zapojenia centier a sietí opätovného použitia do programu aktivačných prác, o ich zaradení ako sociálnych podnikov, o otázke „záruky“ výrobkov o možnosti prepojenia centier opätovného použitia na existujúce bazáre, ako aj o dovoze a vývoze výrobkov určených na opätovné použitie. Vzhľadom na množstvo problémov, ktoré je treba doriešiť, aby sa aj na Slovensku opätovné použitie odpadu začalo v praxi realizovať, by podnetné závery zo stretnutia mohli kompetentní využiť pri tvorbe legislatívy.

(rab)

Chýba seriózna štúdia

Otáznikov okolo opätovného použitia elektroodpadu je stále veľa

Kedže jednou z najviac diskutovaných tém na stretnutí bolo opätovné použitie elektroodpadu, požiadali sme o krátky rozhovor k tejto téme Petra Valenta – generálneho riaditeľa Združenia výrobcov elektrospotrebičov pre recykláciu - ENVIDOM.

Vo svojej prednáške i diskusných príspevkoch na konferencii, ktorá sa v rámci projektu CERREC uskutočnila, ste hovorili o krokoch potrebných na vytvorenie podmienok pre znovupoužitie elektroodpadu. Môžete byť konkrétnejší?

- Predtým, ako pristúpime k definovaniu legislatívnych podmienok na opätovné použitie výrobkov, požadujeme, aby sa vypracovala dôkladná štúdia. V prvom rade by mala preskúmať, ktoré výrobky z bezpečnostného, hygienického, environmentálneho alebo iného hľadiska nie je vôbec možné v súčasnosti vracať späť na trh. Ako príklad môžeme uviesť chladničky - v súčasnosti európska (aj národná) legislatíva zakazuje uvádzať na trh chladničky obsahujúce napr. chlórfluórované uhľovodíky, známe ako freóny. Platí to aj pri iných elektrozariadeniach. V súčasnosti uvádzané výrobky na trh nesmú obsahovať mnohé látky, napr. ťažké kovy ako olovo, ortuť, chróm, kadmium a pod., čo v čase ich pôvodného uvedenia na trh neplatilo. V druhom rade sa musí dôsledne preskúmať environmentálny prínos opätovného použitia vybraných výrobkov. Platí to najmä v prípade, keď „staré“ zariadenia potrebujú na svoju činnosť neúmerne veľa elektrickej energie v porovnaní s novými, čo má jednoznačne tiež negatívny dosah na životné prostredie. Vracat takéto staré výrobky späť na trh by bola cesta späť. Ďalej sa musí dôsledne analyzovať, pri ktorých výrobkoch je v podmienkach Slovenskej republiky možné z ekonomického hľadiska opätovné použitie rozvíjať - najmä čo sa týka dostupnosti „vybraných“ výrobkov, nákladov na zariadenie „re-use“ centier, nákladov na opravu, ďalej treba posúdiť aj technickú a morálnu životnosť

takýchto výrobkov, a vôbec, či by o takéto výrobky bol záujem. Slovenská republika je v spotrebe elektrických zariadení (množstva predaných výrobkov) na tom výrazne nižšie ako krajiny západnej Európy. Spotrebiteľia sa u nás úplne inak správajú a spotrebiče využívajú v domácnostiach omnoho dlhšie - napr. priemerný vek chladničiek v odpade je u nás takmer 25 rokov, no v západnej Európe okolo 12 - 15 rokov. Osobne si viem ťažko predstaviť, že o takéto zariadenia by bol záujem. Na druhej strane som presvedčený, že slovenskí spotrebiteľia sa správajú environmentálne celkom prirodzene (aj keď z ekonomického dôvodu). Nepotrebných, funkčných alebo opraviťelných zariadení sa väčšina Slovákov - na rozdiel od veľkej časti obyvateľov západnej Európy - nezbaľuje. Dávajú ich do bazárov, predávajú na inzerát, darujú príbuzným, prenesú na chatu, záhradu a podobne. Inými slovami, ak niečo u nás funguje dokonale a prirodzene, tak je to opätovné použitie. U nás funguje roky.

Čo treba pre úspešný rozbeh znovupoužitia ešte doriešiť?

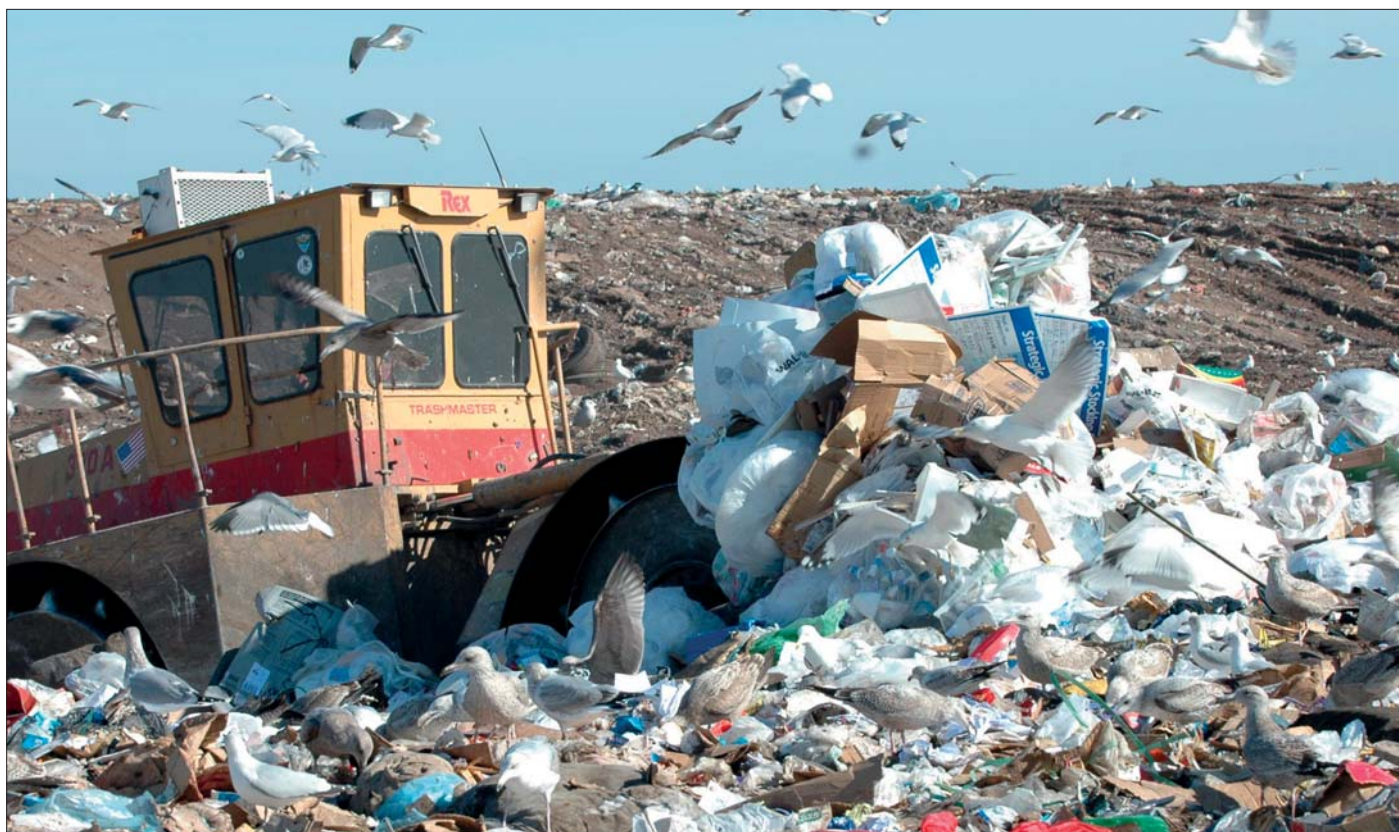
- Až po uskutočnení uvedenej štúdie a jej analýze bude treba efektívne pristúpiť k definovaniu podmienok opätovného použitia. V závislosti od druhu výrobku a rizikách s ním spojenými sa budú tieto podmienky líšiť. Úplne iné požiadavky by mali byť na opravu a kontrolu opätovne použitého nábytku a úplne iné (náročnejšie) na opravu chladničky, práčky, televízora a pod.

Definovať sa budú musieť kritériá a podmienky nielen na samotný proces prípravy na opätovné použitie, ale aj kritériá a pod-

mienky na samotný výsledok takéhoto procesu - teda opätovne použitý výrobok. Musí spĺňať všetky náležitosti z technického, bezpečnostného a environmentálneho hľadiska, aké sa kladú na nový výrobok. Nedodržanie uvedeného princípu by bolo obrovským precedensom a priestorom pre „šedú“ ekonomiku so všetkými negatívnymi dôsledkami. Samostatnou problematikou zostáva otázka financovania a ekonomiky prevádzkovania, ako aj dohľadu nad kontrolou kvality procesu opätovného použitia, evidenciou, kontrolou kvality opätovne použitého výrobku, garancie a záruky ako aj to, kto bude zodpovedať a financovať náklady spojené s jeho zhodnotením, keď sa raz skôr či neskôr stane odpadom.

Od začiatku decembra sa začne pripravovať nový zákon o odpadoch. Aké pripomienky v oblasti znovupoužitia sa budete (zrejme v spolupráci s ostatnými kolektívnymi systémami) snažiť do jeho obsahu presadiť?

- V prvom rade oblasť opätovného použitia výrobkov úzko súvisí s rozšírenou zodpovednosťou výrobcov. V tom zákonodarcovia na Slovensku nemajú jasno ani po viac ako desiatich rokoch od prijatia uvedeného princípu v rámci Európskej únie. Bez toho jednoducho nie je možné spraviť ďalší krok. Nakoľko v súčasnosti nemáme žiadnu vedomosť o tom, akým smerom sa zákon bude vyvíjať, nemôžeme hovoriť o pripomienkach. Veríme však, že súčasná vláda bude rešpektovať európske princípy a spoločne, v spolupráci so všetkými zainteresovanými subjektmi (obcami, výrobcami a servisnými organizáciami) sa nám podarí prijať zákon, dôsledne implementujúci požiadavky a ciele smernice EÚ tak, aby sme s nimi mohli držať krok. Súlad so smernicami EÚ, jasné pravidlá a ich dodržiavanie budeme pri príprave zákona o odpadoch presadzovať v každej oblasti, nielen v oblasti opätovného použitia.

Plánovanie odpadového hospodárstva SR

Program predchádzania vzniku odpadov by mal byť vypracovaný už budúci rok

Plánovanie odpadového hospodárstva je základom národnej, regionálnej a miestnej politiky v odpadovom hospodárstve. Vytváranie plánov, programov a stratégií umožňuje zdokumentovanie súčasnej situácie odpadového hospodárstva, zadefinovanie cieľov, ktoré je potrebné dosiahnuť v stanovenom časovom horizonte a identifikáciu nevyhnutných opatrení, ktoré povedú k dosiahnutiu stanovených cieľov.

Európska legislatíva ukladá povinnosť vypracovať niektoré plánovacie dokumenty, predovšetkým články 28 a 29 rámcovej smernice o odpade (2008/98/ES) ukladajú povinnosť vypracovať program odpadového hospodárstva a program predchádzania vzniku odpadov.

Program odpadového hospodárstva SR 2011 – 2015

V zmysle požiadaviek rámcovej smernice o odpade bol vypracovaný Program odpadového hospodárstva SR na roky 2011 – 2015. Tento program predstavuje základný strategický dokument odpadového hospodárstva Slovenskej republiky. Po prvýkrát bol návrh programu prerokovaný v rámci procesu posudzovania strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (v znení neskorších predpisov). Dokument

po zapracovaní pripomienok odbornej a širokej verejnosti bol schválený vládou SR 22.2.2012 uznesením č. 69/2012 a zverejnený vo Vestníku MŽP SR č. 2/2012.

Program odpadového hospodárstva SR na roky 2011 – 2015 vytyčuje smerovanie odpadového hospodárstva SR na najbližšie obdobie. Definuje kvalitatívne a kvantitatívne ciele, ktoré sú v súlade s cieľmi stanovenými v európskych legislatívnych predpisoch. Vláda SR schválila pravidelné vyhodnocovanie plnenia cieľov stanovených v programe v dvojročných cykloch. Prvé priebežné vyhodnotenie bude predložené na rokovanie vlády SR v roku 2013.

Zákon o odpadoch ukladá povinnosť vypracovať krajské programy odpadového hospodárstva po schválení Programu SR. V súčasnosti je situácia okolo prípravy týchto programov nejasná, nakoľko vláda SR deklarovala, že v najbližšom období krajské úrady životného prostredia, ktoré majú povinnosť vypracovať krajské programy, budú zrušené. Preto príprava krajských programov opäť (podobne ako v období rokov 2006 – 2010) nepokračuje podľa predpokladov.

Tento problém rieši aj novela zákona o odpadoch, ktorú plénum NR SR schválilo koncom októbra. Podľa tohto návrhu sú krajské úrady životného prostredia povinné do troch mesiacov od účinnosti tejto

novely predložiť návrh programu kraja na posúdenie vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. v prípade, ak tak ešte neurobia do dátumu účinnosti novely. Je otázne, či budú zosúladené požiadavky zákona, ktorý bude meniť pôsobnosť orgánov štátnej správy v životnom prostredí a tejto novely k termínu účinnosti oboch zákonov.

Nevypracovanie krajských programov bude mať za následok, že ciele odpadového hospodárstva stanovené v POH SR nebudú rozpracované na menšie územné jednotky (kraje a obce). Takisto pôvodcovia odpadov nebudú môcť (opäť) vypracovať svoje programy tak, ako im to ukladá zákon o odpadoch. Opakovala by sa tak situácia z rokov 2006 – 2010, čo malo za následok (okrem iného) nesplnenie cieľov predchádzajúceho POH SR 2006 – 2010, ako aj neplnenie cieľov stanovených v európskych predpisoch.

Spomínaná a teda už aj schválená novela zákona o odpadoch, ktorá bola pripravená Ministerstvom životného prostredia SR, navrhuje zrušenie povinnosti vypracovať POH tým obciam, ktoré majú menej ako päťtisíc obyvateľov. Tento krok mal pomôcť malým obciam, ktoré zvyčajne majú malé obecné rozpočty a tie by boli zaťažené nielen výdavkami súvisiacimi s vypracovaním samotného programu obce, ale aj dokumentácie spojenej s procesom posudzova-

nia vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie.

Program predchádzania vzniku odpadov

Rámcová smernica o odpade ukladá členským štátom povinnosť okrem programu odpadového hospodárstva vypracovať aj program predchádzania vzniku odpadov. V súčasnosti Slovenská agentúra životného prostredia pripravuje program na celoštátnej úrovni v spolupráci s MVO Priatelia Zeme – SPZ.

Program predchádzania vzniku odpadov bude pozostávať zo šiestich ucelených kapitol. V úvodnej kapitole sú spracované základné informácie o odpadovom hospodárstve SR a o novej smernici. Táto kapitola obsahuje aj súvisiace definície. Predmetom druhej kapitoly je podrobná analýza súčasného stavu predchádzania vzniku odpadu v SR. Tretia kapitola bude venovaná posúdeniu užitočnosti opatrení odporúčaných Európskou komisiou, ktoré sú uvedené v prílohe IV k rámcovej smernici o odpade. Ciele programu sú prezentované vo štvrtej kapitole. Hlavným navrhovaným cieľom programu je posun od materiálového zhodnocovania, ako jedinej priority odpadového hospodárstva SR, k predchádzaniu vzniku odpadov v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva. Významnou súčasťou 4. kapitoly bude stanovenie priorít v oblasti prevencie, najmä stanovenie prioritných prúdov odpadov, pre ktoré budú stanovené špecifické ciele a opatrenia na ich splnenie. Piata kapitola bude obsahovať opatrenia na dosiahnutie cieľov v predchádzaní vzniku odpadov, ktoré vyplnú z analytickej časti a stanovenia prioritných prúdov odpadov. Posledná kapitola sa bude zaoberať finančnými zdrojmi a mechanizmami na podporu opatrení na dosiahnutie cieľov programu.

Koncepcia energetického zhodnocovania odpadov

V súčasnosti je na Slovensku nepostačujúca úroveň energetického zhodnocovania odpadov. Prevádzkovaných je 15 zariadení na spaľovanie odpadov (2 na spaľovanie komunálnych odpadov, 5 na spaľovanie nebezpečných odpadov a 8 spaľovní na nemocničné odpady) a 4 zariadenia na spoluspaľovanie odpadov.

Požiadavka na zvýšenie podielu energetického zhodnocovania odpadov vyplynula jednak z rámcovej smernice o odpade, ale aj z nutnosti hľadať alternatívne zdroje energie. Je zrejmé, že je potrebné dobudovať zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov, ktoré sú investične náročné. Preto sa ukázala praktická potreba pripraviť celoštátny koncepčný dokument, ktorý by analyzoval súčasný stav a požiadavky v tejto oblasti, ako aj navrhoval ďalšie možnosti

riešenia. Dokument pripravuje Slovenská agentúra životného prostredia.

Koncepcia energetického zhodnocovania odpadov sa bude zaoberať tromi základnými oblasťami energetického zhodnocovania odpadov: spaľovanie odpadov s následným využitím vzniknutej energie, výroba palív z odpadov (vrátane technológií termického a chemického – katalytického štiepenia polymérov) a výroba bioplynu z biologicky rozložiteľných odpadov. Analytická časť dokumentu bude zameraná na zistenie množstiev odpadov s energetickým obsahom, predovšetkým zmesového komunálneho odpadu, ktoré sa v súčasnosti nerecyklujú (materiálovo nezhodnocujú), ale skládkujú. Následne sa vykoná výpočet podľa jednotlivých okresov, aby sa v nasledujúcich štúdiách (napr. štúdiách uskutočniteľnosti) v príprave výstavby zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov mohli zohľadniť dopravné náklady spojené so zasobovaním zariadenia.

Návrhová časť dokumentu bude obsahovať odporúčania na dobudovanie infraštruktúry odpadového hospodárstva so zameraním na uprednostnenie výstavby a následnej prevádzky integrovaných zariadení, ktorých súčasťou budú linky na separáciu (za účelom získania frakcií vhodných na materiálové zhodnotenie) a linky na úpravu odpadov, (ktoré zabezpečia optimálne vlastnosti odpadu určeného pre spaľovací proces).

Stratégia odpadového hospodárstva SR do roku 2020 (2025)

Pri plánovaní odpadového hospodárstva je dôležité vytýčiť dlhodobé ciele odpadového hospodárstva a návrh opatrení, ktoré by mali napomôcť ich plneniu. Toto by mal byť obsah ďalšieho strategického dokumentu, ktorý pripravuje tím odborníkov (pod organizačným zabezpečením SAŽP). Stratégia bude zameraná na tri oblasti. Prvou je problematika predchádzania vzniku odpadov ako prvý stupeň hierarchie odpadového hospodárstva. Druhou je oblasť využitia odpadov ako druhotnej suroviny. Táto časť bude nadväzovať na

prípravovanú surovinovú politiku SR. Treťou oblasťou bude využívanie odpadov ako zdroja energie.

Ďalšie koncepčné a strategické dokumenty

V roku 2010 vláda SR schválila Stratégiu obmedzovania ukladania biologicky rozložiteľných odpadov na skládky odpadov (uznesenie vlády SR č. 904/2010 z 15. decembra 2010). Táto stratégia požaduje vypracovanie **Akčného plánu na podporu umiestňovania kompostov z biologicky rozložiteľných odpadov na trhu**. Predpokladá sa, že tento dokument bude vypracovaný v roku 2013.

V súvislosti s uzatvorením mnohých spaľovní nemocničných odpadov po roku 2007 sa začali objavovať vážne problémy s nakladaním s odpadmi zo zdravotnej starostlivosti, hlavne problémy s infekčným odpadom, ktorý je zakázané skládkovať, rôzne pohľady na zariadenia na sterilizáciu odpadov v autoklávoch, nedostatočná separácia v mieste vzniku, nesprávne zaraďovanie, evidencia a ohlasovanie odpadov, nakladanie s vyradenými liekmi, preprava odpadov. Preto Slovenská agentúra životného prostredia v rámci projektu financovaného z Operačného programu životné prostredie pripraví v roku 2013 Stratégiu nakladania s odpadmi zo zdravotnej starostlivosti.

Všetky spomínané strategické a koncepčné dokumenty by mali prejsť dôkladným pripomienkovaním verejnosťou, pretože významným spôsobom zasiahnu do organizácie a riadenia odpadového hospodárstva na Slovensku na najbližšie obdobie. Ich význam spočíva nielen v nasmerovaní politiky štátu v oblasti odpadového hospodárstva, ale mali by slúžiť aj ako základ pri stanovení priorít čerpania prostriedkov z európskych a národných fondov.

**Ing. Elena Bodíková, PhD.,
Ing. Viera Šimkovicová, PhD.,
Centrum odpadového hospodárstva
a environmentálneho manažérstva
Slovenskej agentúry životného prostredia**

Triedime odpady s NATUR-PACK-om

Úspešná kampaň v rámci environmentálnej výchovy pokračuje nielen na základných školách, ale aj v predškolských zariadeniach

...Šmudlo celý deň nič nerobil, iba vylihoval na lehátku a o nič sa nestaral. Až sa raz zobudil a začítil silný zápach z odpadkov, ktoré boli všade navôkol. Našťastie, lišiak Šikovník mu poradil, ako urobiť poriadok, vytriediť odpad. Približne takto začal príbeh, ktorý deťom z materskej školy porozprávala ich veľká kamarátka z mimovládnej ochranárskej organizácie Daphne. Počas hodiny Triedime odpady s NATUR-PACK-om sa chlapci a dievčatá z predškolskej triedy Materskej školy Barónka v Rači púťavou, nevťeravou formou naučili, prečo treba separovať odpad, a triedenie plastov, papiera, plechoviek spoločne predviedli. Zvládli to na výbornú, lebo v škôlke niektoré druhy odpadu už dlhší čas separujú. Podľa slov učiteľky Stanislavy Macháčkovej hodiny envirovýchovy sú vždy zamerané na jednu tému tak, aby tí najmenší pochopili, prečo treba chrániť prírodu, okolité prostredie – chodia do na vychádzky do lesa, spoznávajú farby jesene, stretávajú sa so živými zvieratkami, boli na výlete na biofarme a pod..

Hodina Triedime odpady s NATUR-PACK-om je súčasťou projektu Kam putujú

naše odpady s NATUR – PACK-om?, ktorý oprávnená organizácia NATUR – PACK,a.s., už od minulého roku realizuje v spolupráci s mimovládou organizáciou Daphne – Inštitút aplikovanej ekológie. Tá jednu časť svojej činnosti zameriava práve na environmentálnu výchovu a dosahuje v nej výborné výsledky. Už 14. rok realizuje ekovýchové programy pre školy a predškolské zariadenia, na ktorých sa doposiaľ zúčastnilo vyše 61 tisíc detí. V rámci environmentálnej výchovy Daphne ponúka aj pre učiteľov metodické pomôcky, materiály, organizuje workshopy a odborné semináre.

Školské zariadenia si ekovýchové programy u Daphne (ako aj u iných organizácií a podnikateľských subjektov) objednávajú a logicky – za takúto službu treba zaplatiť. Vzhľadom na finančné problémy, s ktorými sa už niekoľko rokov boria, sa práve NATUR-PACK rozhodol polovicu nákladov na hodiny dotovať z vlastných prostriedkov. „Pri zvyšovaní environmentálneho povedomia si uvedomujeme, že najúčinnnejšie je začať u tých najmenších. Veď práve deti sú najprístupnejšie novým informáciám, poznatkom. Dokážu si ich rýchlo osvojiť, pochopiť, prečo treba separovať odpad a potom motivujú k jeho triedeniu aj svojich rodičov,“ povedal nám riaditeľ spoločnosti NATUR-PACK, a.s. Michal Sebiň. Z jeho vysvetlenia vyplynulo, že s podporou NATUR-PACK-u sa v minulom školskom roku na projekte Kam putujú naše odpady s NATUR-PACK-om? zúčastnilo vyše 900 detí zo základných škôl v rôznych kútoch Slovenska. V tomto školskom roku sa rozhodli projekt rozšíriť aj o materské školy a záujem o účasť v ňom je veľký. M. Sebiň tiež dodal, že v spolupráci s Daphne podporujú aj aktivitu Deň Zeme, určenú pre širokú verejnosť a plánujú aj iné podujatia. Cieľ je jasný – pomôcť vypestovať u tých najmenších vzťah k životnému prostrediu, aby si čo najskôr uvedomili, že ho treba chrániť a zachovať pre nasledujúce generácie.

(rab)

- ✦ Komoditný program sektora papiera na roky 2012 – 2015 - 38
- ✦ KURUC – COMPANY prerazila v USA s linkou na spracovanie VKM - 42
- ✦ Šanca pre bioodpad - 44
- ✦ V ŽOS-EKO Vrútky spracovali vyše 9000 vozidiel - 46
- ✦ V okresoch Poprad aj Kežmarok sa separovanému zberu darí - 48
- ✦ Kovové obaly sa stále nedostatočne zbierajú a separujú - 50
- ✦ Prešovský kraj získal podporu v sume 9,28 mil. eur - 52
- ✦ Súťaž Miss Kompost 2012 má svojich víťazov - 54
- ✦ Odpad? To chce nápad! - 56
- ✦ Graz ide príkladom - 58

Redakčná rada: Juraj Dlhopolček, Viera Krakovská, Ján Liška, Vladimír Blažiček, Ján Ščerbák, Marián Strýček, Ján Olekšák, Vladimír Kalina, Štefan Kuča, Peter Širica, Michaela Popíková a Adriana Tantošová.

Komoditný program sektora papiera na roky 2012 – 2015

Schvaľovanie podpory z Recyklačného fondu musí byť v súlade s komoditnými programami jednotlivých sektorov fondu. Tie sa vypracovávajú nadväzne na platný Program odpadového hospodárstva SR schválený vládou na päťročné obdobie. Hoci vládny kabinet schválil uvedený strategický materiál koncom februára, Správna rada Recyklačného fondu už na svojom aprílovom zasadnutí schválila viacero rozpracovaných komoditných programov. Ich znenie postupne uverejňujeme.

Zberový papier je jednou z najvýznamnejších druhotných surovín na Slovensku. Podniky celulózo-papierenského priemyslu majú ročnú kapacitu na materiálové spracovanie zberového papiera cca 320 000 ton. Na Slovensku sa prednostne spracováva domáci zberový papier. Počas existencie Recyklačného fondu sa znížil dovoz zberového papiera z takmer 50% v roku 2001 na cca 20% na konci programovacieho obdobia pre odpadové hospodárstvo v roku 2010. Zber papiera a lepenky v roku 2001 dosahoval 29 kg obyvateľa a vzrástol v roku 2010 na zhruba 50 kg na obyvateľa.

Celkový objem spracovania zberového papiera v dôsledku ekonomických vplyvov na tento segment kolíše. Z objektívnych dôvodov poklesla absolútna výroba v rámci Združenia celulózo-papierenského priemyslu v roku 2010 oproti predchádzajúcim

rokom o výrobnú kapacitu závodu Smurfit Kappa Štúrovo, a.s., ktorá ukončila výrobu. Komoditný program sektora papiera musí pre budúce obdobie načrtnúť postup finančného a technologického riešenia náhrady spracovateľskej a výrobnnej kapacity za odstavenú výrobu v Štúrove, tak aby objem zhodnotenej produkcie zodpovedal minimálne dosiahnutej úrovni pred ukončením činnosti Smurfit Kappa Štúrovo, a.s.. Zberné závody na úpravu zberového papiera, ktoré boli uvedené do prevádzky v súčinnosti s firmou Smurfit Kappa Štúrovo a.s., ostali a pracujú v systéme ďalej.

V rámci odvetvia celulózo-papierenského priemyslu sa najskôr stabilizovala výroba grafických papierov. Reálne poklesla výroba hygienických papierov z dôvodu predaja lacnejšieho a menej kvalitného hygienického papiera z dovozu. V snahe udr-

žať konkurencieschopnosť svojich výrobcov slovenské papierenské spoločnosti na prianie odberateľov zvyšujú podiel výroby hygienických papierov z primárnych buničínových vláken. Tento sortiment má vysokú kvalitu a je umiestňovaný prevažne na národných zahraničných trhoch. Vyšší podiel primárnej buničiny vo výrobkoch má za následok zníženie spotreby zberového papiera pri výrobe hygienických papiera. Celé odvetvie čelí zvyšujúcim sa cenám energií, zdražovaniu zberového papiera, buničiny a tlakom od obchodných reťazcov na udržanie ceny.

Úlohou Komoditného programu sektora papiera na roky 2011 - 2015 je pri zohľadnení všetkých špecifických problémov pri nakladaní s papierom vypracovať základný materiál, ktorý bude v rokoch 2012 – 2015 zo strategického hľadiska usmerňovať čin-

nosť sektora pri podpore separovaného zberu, zvozu, dotriedňovania, preskladňovania, úprave pred zhodnotením alebo recykláciou, ako aj samotné zhodnocovanie a recykláciu komodity. Dôležitou súčasťou komoditného programu je definovanie nutnosti vstupu vedy, výskumu a aplikácie nových poznatkov do procesu nakladania s komoditou, ako aj potreba zabezpečenia osvetu a vzdelávania k problematike udržateľného životného prostredia. Materiál upravuje vo svojej štruktúre následnosť jednotlivých postupov a riešení pri nakladaní s odpadom. Komoditný program sektora je vypracovaný s ohľadom na dosiahnutie úrovne nakladania s odpadmi požadovanej v roku 2015 vo vzťahu k separovanému zberu, zhodnocovaniu a recyklácii v rámci Slovenskej republiky.

Komoditný program sektora papiera zabezpečuje realizáciu zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a zákona č. 529/2002 Z. z. o obaloch, ako aj súvisiacich zákonov a smerníc Slovenskej republiky a Európskej únie pre dosiahnutie stanovených cieľov v odpadovom hospodárstve v priamej súvislosti s ochranou životného prostredia a prírodných zdrojov.

Analýza súčasného stavu zberu, recyklácie a zhodnocovania odpadov z papiera

Sektor papiera vo svojej činnosti zasťahuje podporu pre nakladanie s komoditou papiera v odpadovom hospodárstve. Stále aktuálnou otázkou sektora papiera je spoluúčasť na riešení problematiky využívania zberového papiera. Aplikované riešenia pre efektívne nakladanie so zberovým papierom sektor realizoval v súlade s Programom odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2006 – 2010.

Pod nomenklatúru sektora papiera Recyklačného fondu patrí vyrábaný a dovážaný papier, ďalej výrobky z papiera a lepenky a napokon výrobky balené v papieri a lepenke katalógové číslo odpadov: 15 01 01 a 20 01 01.

V Slovenskej republike je dostatok drevenej suroviny na výrobu buničín a nadväzne na to aj na výrobu kvalitných bezdrevených grafických papierov.

Papierenský priemysel je jedným z priemyselných odvetví, ktoré využíva aj druhotnú surovinu. Vysoká závislosť na dovoze zberového papiera viedla k hľadaniu ciest zvýšenia domáceho zberu odpadov z papiera a lepenky. Zákon o odpadoch a jeho implementácia do systému odpadového hospodárstva cez Recyklačný fond výrazne prispeli k nárastu zdrojov zberového papiera v Slovenskej republike. Sektor papiera riešil hlavne problematiku maximálneho využitia potenciálu zdrojov tejto druhotnej suroviny. Separovaný zber a zhodnotenie zberového papiera má stále stúpajúcu tendenciu a s narastajúcim množstvom sa kladie dôraz

na kvalitu dodávaného zberového papiera. Zberový papier sa využíva na výrobu hygienických a obalových papierov (na výrobu papiera na zvlnenú vrstvu vlnitej lepenky – flutingu a kartónov na krycie vrstvy).

Nepodarilo sa splniť cieľ komoditného programu sektora a dosiahnuť do roku 2010 mieru návratnosti papiera (podiel vyzbieraného zberového papiera k spotrebovanému papieru a lepenke). Spôsobené je to ukončením výroby v Smurfit Kappa Štúrovo, a.s., Štúrovo. Od roku 2010 došlo poklesu tohto ukazovateľa, pretože bola ukončená výroba papiera na zvlnenú vrstvu (polocelulózového flutingu), t. j. nebol spracovávaný zberový papier z obalových materiálov.

Sektor papiera zohľadňoval pri zamieraní podpory súvisiacej so separovaným zberom a hlavne s recykláciou skutočnosť, že je nutné riešiť špecifický problém tejto komodity pri úprave vyseparovaného papiera a následnej recyklácii. Papier má dva základné prúdy toku odpadov, ktoré sú dané špecifickými vlastnosťami vyrábaného papiera – papier s vlastnosťami a kvalitou blízky kancelárskym a polygrafickým papierom a papier vlastností kartonáže z vlnitej lepenky (OCC old corrugated containers). Pre rozdielne technologické spracovanie typov papiera, bolo nutné podporovať nielen vlastný separovaný zber v obciach a mestách, ale aj úpravu vyseparovaného zberového papiera tak, aby jednotlivé druhy papiera boli spojené a dodané do recyklačných závodov podľa druhu a vlastností potrebných pre čo najekonomickejšie zhodnotenie, bez zbytočných strát.

V súčasnosti zberový papier je spracovávaný v papierňach voľbou takej technológie, aby dochádzalo čo k najmenším materiálovým stratám. Pri podpore skvalitnenia recyklácie zberového papiera sektor podporil projekty, ktoré zaradením technologických prvkov do existujúcej výrobnnej kapacity zvyšovali spotrebu zberového papiera, ako aj možnosti zhodnocovania širšieho okruhu zberového papiera. Modernizáciou výroby spracovania odpadov zo zberového papiera vzrástla kapacita výkonu papierenských strojov, zvýšila sa jednotková výroba a tým aj spotreba zberového papiera zapracovaného do výrobných vsádzky. V papierňach bola nainštalovaná BAT (Best Available Technique - najlepšia dostupná technika) na spracovanie odpadového zberového papiera. Sektor papiera podporil práve namontovanie zariadenia, ktoré v technologickom procese výroby papiera urýchľuje sušenie vyrábaného papiera na bubne papierenského stroja, čím sa mohla zvýšiť rýchlosť otáčok bubna a tým aj celková kapacita výroby.

Úlohy Komoditného programu na roky 2006 – 2010 plnil sektor papiera vo viacerých oblastiach – v zabezpečovaní intenzifikácie separovaného zberu v mestách a obciach, technologických riešeniach úpravy zberového papiera v úpravarenských závodoch

a modernizáciou technológií spracovania papiera a lepenky. Sektor bol v neustálej komunikácii o úlohách a cieľoch v životnom prostredí a právnych predpisoch s odborníkmi pôsobiacimi v odpadovom hospodárstve. Pri schvaľovaní viac komoditných projektov podporoval separáciu zberového papiera s dôrazom na komplexnosť riešenia separácie v danom regióne. V koordinácii činností sektora bolo nutné spolupracovať aj s odbornou verejnosťou, vedeckými a výskumnými pracoviskami. Sektor podporoval masmediálnou politikou aj osvetu a vzdelávanie zamerané na separovaný zber a zhodnocovanie s hlavným zameraním na zhodnocovanie zberového papiera a lepenky.

Sektor papiera do roku 2011 sa celkovo podieľal na 298 jednokomoditných a viac komoditných projektoch na riešenie separovaného zberu v projektoch združení, miest a obcí a podpore technológií na úpravu a recykláciu zberového papiera, ako aj osvetu o zhodnocovaní zberového papiera v celkovom objeme schválených finančných prostriedkov 16 941 894 EUR. Hlavný dôraz kládol na vytvorenie základných materiálnych podmienok na separovaný zber odpadov z papiera a lepenky a ich zhodnotenie a recykláciu.

Kapacity na zhodnocovanie odpadov z papiera a lepenky

Vybrané technologické kapacity na recykláciu papiera a lepenky podporené z Recyklačného fondu sektorom papiera:

- Metsä Tissue Slovensko, s.r.o., Žilina – zvýšenie kapacity výroby a zvýšenie spotreby zberového papiera úpravou technologických celkov, rozvlákňovacieho bubna a papierenského stroja PS 2,
- SHP Harmanec, a.s., Harmanec – zhodnocovanie papiera úpravou plstovej a lisovej skupiny papierenského stroja č. 7 a zvýšenie kapacity výroby a zvýšenie spotreby zberového papiera úpravou papierenského stroja č. 7,
- LUDOPRINT, a.s., Bobot – zvýšenie kapacity výroby a zvýšenie spotreby zberového papiera spätným využitím papierenských vlákien na výrobu recyklovaného papiera,
- Harmanec – Kuvert, spol. s r.o., Brezno, – zvýšenie kapacity výroby a zvýšenie spotreby zberového papiera triedením a úpravou zberového papiera pred použitím vo výrobe,
- SHP SLAVOŠOVCE, a.s., – zvýšenie kapacity výroby a zvýšenie spotreby zberového papiera a zachytených vlákien na výrobu hygienického papiera,
- Smurfit Kappa Štúrovo, a.s. Štúrovo – vybudovanie materiálových spoločností na triedenie a úpravu zberového papiera,
- SAGI, s.r.o., Žilina – podpora výkonu separovaného zberu papiera ambulantným výkonom s celoslovenskou pôsobnosťou.

Spolufinancovaním z Recyklačného fondu je vytvorená kapacita na recykláciu papiera a lepenky cca 106 000 ton za rok. Podporená kapacita úpravarenských závodov je 132 000 ton za rok.

Ciele v oblasti nakladania s odpadmi zo zberového papiera s ohľadom na ciele vytýčené v Programe odpadového hospodárstva Slovenskej republiky do roku 2015

Záväzná časť Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky, ktorá je strategickým smerovaním odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na nasledujúce vytýčené obdobie a ktorá je vypracovaná v súlade s ustanoveniami zákona o odpadoch a smerníc Európskej únie, stanovuje základný cieľ - minimalizáciu negatívnych účinkov na životné prostredie. Ochranu a skvalitnenie životného prostredia, ako aj obmedzenie využívania primárnych zdrojov je možné dosiahnuť zvládnutím čiastkových cieľov cez definovanú hierarchiu uplatňovania opatrení v odpadovom hospodárstve:

- a. predchádzanie vzniku odpadov,
- b. príprava na ďalšie použitie,
- c. recyklácia,
- d. iné zhodnotenie, napríklad energetické,
- e. zneškodňovanie.

Z uvedených skutočností a v súlade s legislatívou odpadového hospodárstva je strategickým zámerom sektora papiera pre nasledujúce štyri roky najmä:

- podpora projektov zameraných na separovaný zber, úpravu pred zhodnotením, zhodnotenie a recykláciu odpadov z papiera a lepenky,
- podpora zhodnocovania v súčasnosti nezhodnocovaných odpadov z papiera a lepenky,
- zhodnocovanie a recyklácia druhotných surovín z vyseparovaných odpadov papiera a lepenky v súlade so zákonom o odpadoch a jeho vykonávacími predpismi,
- vytváranie technologických podmienok na zhodnocovanie odpadov z papiera a lepenky pre ekonomicky a ekologicky výhodné nové postupy BAT (Best Available Technique - najlepšia dostupná technika),
- zvyšovať environmentálne povedomie občanov v oblasti separovaného zberu a zhodnocovania odpadov z papiera a lepenky s presným zameraním na cieľové skupiny populácie,
- uprednostňovanie materiálového zhodnotenia a recyklácie odpadov z papiera a lepenky pred ukladaním na skládky odpadov,
- podpora zberu papiera a lepenky v školách,
- podpora výskumu, vývoja a aplikácie vedeckých poznatkov v praxi,

- pružne reagovať na nové trendy v technológiách zhodnocovania odpadov z papiera a lepenky.

Jedným z hlavných cieľov Komoditného programu sektora papiera je v súlade s Programom odpadového hospodárstva Slovenskej republiky maximálne využiť potenciálne zdroje zberového papiera ako druhotnej suroviny.

Základným strategickým cieľom v zhodnocovaní odpadov z papiera a lepenky je aj u tejto komodity odklonenie od skládkovania. Ciele, ktoré sa majú dosiahnuť v roku 2015, stanovuje Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 - 2015, kde sú ustanovené záväzné limity pre rozsah zhodnocovania odpadov z obalov a pre rozsah ich recyklácie vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov.

Systém zberu treba budovať:

- a. cez podporu separovaného zberu v mestách, obciach, školách a jeho napojenie na recyklačné kapacity,
- b. cez podporu firiem, ktoré budú sústreďovať vyseparovanú komoditu, zabezpečovať jej dotriedenie a dodávať ju recyklátorom,
- c. cez podporu zabudovania technológií u recyklátorov,

- d. cez podporu osvetu a vzdelávania so zameraním na environmentálnu výchovu k ekologicky fungujúcej spoločnosti,
- e. cez podporu výskumu, vývoja a aplikácie vedeckých poznatkov v praxi.

Opatrenia pre dosiahnutie cieľov do roku 2015:

- celoplošne rozšíriť separovaný zber a triedenie odpadov s čo najväčším počtom separovaných zložiek pre rozvoj recyklácie papiera a lepenky,
- predchádzať výskytu odpadov z papiera a lepenky, ktoré nie je možné z pohľadu technickej vybavenosti recyklátorov papiera a lepenky zhodnocovať,
- zvyšovať účinnosť separovaného zberu odpadov z papiera a lepenky,
- zvýšiť počet obyvateľov zapojených do separovaného zberu papiera a lepenky,
- podporovať projekty zamerané na materiálové zhodnotenie a recykláciu zberového papiera progresívnymi technológiami v existujúcich domácich papierenských podnikoch a aj v nových technologických zariadeniach na zhodnocovanie odpadov,
- podpora zvozu, dotriedeniu, úprave vyseparovaného zberového papiera a lepenky pred dodaním na zhodnotenie,
- v súvislosti s nutnosťou riešenia recyk-

Tab. č. 1 - Závazné limity pre rozsah zhodnocovania odpadov z obalov a pre rozsah ich recyklácie vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov udáva tabuľka:

Číslo druhu odpadu	Názov odpadu podľa katalógového čísla	Údaj v rokoch Zhodnotenie v % / Recyklácia v %			
		2012	2013	2014	2015
15 01 01	Obaly z papiera a lepenky	68 / 60	68 / 60	68 / 60	68 / 60

POZNÁMKA:

V Programe odpadového hospodárstva pre roky 2011 – 2015 je uvádzané, že v novom zákone o odpadoch sa pripraví plnenie povinností výrobcov aj pre výrobky z papiera, skla, plastov a viacvrstvových kombinovaných materiálov, ktoré nie sú uvedené v zmysle definície v zákone o obaloch.

Na dosiahnutie cieľov stanovených v Programe odpadového hospodárstva Slovenskej republiky pre roky 2011 – 2015 je potrebné v súčinnosti budovať podmienky na separovaný zber, budovať a rekonštruovať úpravárenské a recyklačné kapacity, ako aj zabezpečiť kvalitný výskum a aplikáciu nových poznatkov v oblasti spracovania odpadov z papiera a lepenky.

lácie odpadov na báze vlnitej lepenky (OCC old corrugated containers), podporiť nové projekty zamerané na riešenie zhodnocovania a recyklácie papierov z vlnitej lepenky,

- podporiť aj projekty, ktoré riešia zhodnotenie zberového papiera aj iným spôsobom (energetické zhodnocovanie, biorafinérie),
- vytvoriť v spolupráci s orgánmi štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve možnosť efektívnej a účinnej kontroly zúčastnených subjektov z pohľadu eliminácie fiktívneho vykazovania nakladania, spracovania a zhodnotenia vyseparovaných odpadov zo zberového papiera a lepenky a tak predchádzať neplneniu si povinností tých subjektov, ktorým to vyplýva zo zákona voči Recyklačnému fondu a systému odpadového hospodárstva,
- spolupracovať pri tvorbe a aplikácii účinných legislatívnych opatrení tak, aby odpadové hospodárstvo v systéme národného hospodárstva Slovenskej republiky plnilo úlohy, ktoré stanovil Program odpadového hospodárstva na roky 2011 – 2015 a Komoditný program sektora papiera na roky 2012 – 2015,
- sektor papiera musí aktívne vystupovať pri zabezpečovaní finančných prostriedkov na zabezpečenie doplnkového financovania nákladov vznikajúcich pri nakladaní so zberovým papierom a lepenkou,
- sektor papiera bude aktívne vyhľadávať a nachádzať riešenia pre schvaľovanie žiadostí a projektov, ktoré spĺňajú všetky náležitosti určené zákonom a ktoré spĺňajú environmentálne a ekonomické požiadavky na riešenie daného problému,
- sektor bude podporovať osvetu a vzdelávania v oblasti separovaného zberu a recyklácie zberového papiera,
- sektor bude podporovať vedu a výskum, vývoj a aplikáciu vedeckých poznatkov v praxi.

Kritériá sektora papiera na posudzovanie žiadostí a projektov

Projekty predkladajú jednotlivé subjek-

ty, ktoré pôsobia, alebo majú zámer aktívne nejakým spôsobom pôsobiť v systéme odpadového hospodárstva. Tieto subjekty musia spĺňať všetky kritériá obsiahnuté v platných právnych predpisoch Slovenskej republiky.

Jednotlivé projekty budú hodnotené podľa platnej smernice Recyklačného fondu a podľa špecifických kritérií sektora papiera.

Všeobecné kritériá:

- environmentálne prínosy realizácie projektu,
- technická a ekonomická reálnosť realizovania projektu,
- komplexná bonita predkladateľa projektu.

Kritériá sektora papiera:

- súlad predkladaného projektu s Programom odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 - 2015 a Komoditným programom sektora papiera na roky 2012 - 2015,
- zabezpečenie zvýšenia separovaného zberu papiera a lepenky,
- garancia odberu vyseparovaného odpadu z papiera a lepenky,
- zabezpečenie technologickej vybavenosti pre výkon zberu, skladovania a manipulácie s odpadom,
- zmluvné zabezpečenie dodávok odpadu z papiera a lepenky pre recyklátora alebo zabezpečenie recyklácie vo vlastných zariadeniach,
- využívanie nových progresívnych technológií zhodnocovania odpadov alebo zlepšenie technických parametrov v jestvujúcich zariadeniach na recykláciu odpadov zo zberového papiera a lepenky,
- povolenie na činnosť pre nakladanie s odpadmi a povolenie na činnosť zariadenia na zhodnocovanie alebo recykláciu odpadov, ak sa vyžaduje, tak aj autorizácia recyklačného zariadenia,
- zabezpečenie financovania celého projektu,
- komplexnosť riešenia pre danú lokalitu

alebo celé územie,

- inovácia v celkovom riešení problému, vrátane jeho propagácie a jeho kvantitatívnych aj kvalitatívnych pozitívnych dopadov na životné prostredie,
- reálnosť zabezpečenia chodu predkladaného projektu,
- komplexnosť riešenia problému,
- environmentálny a ekonomický prínos projektu,
- posudzovanie návratnosti vynaložených finančných prostriedkov.

Žiadosť a projekt vypracovaný žiadateľom musí obsahovať všetky legislatívne náležitosti určené zákonom a smernicou Recyklačného fondu. Projekty predložené sektoru papiera budú podľa platnej smernice Recyklačného fondu v záujme objektivnosti posudzovania hodnotiť aj bankové inštitúcie a externí špecialisti. Pri rozhodovaní o schválení alebo zamietnutí projektu sa bude prihliadať aj na ich stanovisko.

Záver

Komoditný program sektora papiera je vypracovaný v súlade s Programom odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 - 2015 a je pokračovaním v systematickej práci sektora papiera z predchádzajúcich programovacích období. Vychádza z údajov o stave v oblasti nakladania s papierom a lepenkou v systéme odpadového hospodárstva, ktoré sú v súčasnosti známe.

Sektor bude pri aktualizácii a spracovaní údajov odpadov z papiera a lepenky spolupracovať aj s inými organizáciami, ktoré pôsobia v tejto oblasti.

Prioritou sektora je zavedenie a intenzifikácia systému separovaného zberu papiera a lepenky podľa potrieb a možností jednotlivých regiónov. Sektor bude podporovať rozšírenie zhodnocovania zberového papiera a lepenky tak, aby sa využitím moderných technológií znížilo zaťaženie životného prostredia.

Vo svojej činnosti sektor bude spolupracovať so všetkými sektormi Recyklačného fondu, ktoré riešia problematiku separovaného zberu v regiónoch Slovenskej republiky. Budeme sledovať trendy vo vývoji a riešení problematiky papiera a lepenky v Európskej únii a následne navrhovať postupy vhodné v našich podmienkach.

Sektor papiera sa bude venovať podpore osvetu a vzdelávania a bude podporovať vedecký výskum a zavádzanie výsledkov výskumu do praxe.

Vypracovali:

Ing. Peter Širica, vedúci skupiny sektorov papiera, lepenky a kovových obalov

Ing. Juraj Dlhopolček, člen Správnej rady za komoditu papiera

KURUC – COMPANY prerazila v USA s linkou na spracovanie VKM

Domáci zber si zabezpečujú len vlastnými silami Amerického senátora zaujala aj myšlienka Recyklačného fondu

V súčasnosti je na Slovensku naďalej jediným spracovateľom viacvrstvových kombinovaných materiálov (VKM) firma KURUC – COMPANY, spol. s r. o., ktorá z nich už 17 rokov vyrába kompozitné dosky a výrobky pre stavebníctvo. Vlni vo svojom závode v Šuranoch spracovala cca 3000 ton odpadov z VKM. Kapacita závodu je vyššia, problémom je to, že sa ročne vyzbiera iba menej ako tretina VKM, z približne 10 000 ton, ktoré sa uvedú na trh. S vlastnou plnoautomatizovanou technológiou kontinuálnej linky na spracovanie VKM sa firme KURUC – COMPANY podarilo začiatkom tohto roku preraziť aj do USA. Informoval o tom František Kurucz, riaditeľ KURUC – COMPANY, spol. s r. o.

„V hlavnom meste štátu IOWA Des Moines, pod patronátom tamajšieho guvernéra, pracuje už naša prvá linka na spraco-

vanie obalov a druhá sa prepravuje loďou do USA. Táto druhá linka bude inštalovaná v priebehu júna 2012 v tej istej prevádzke. Podľa predbežného prísľubu by sme mali do konca roku 2012 dodať ďalšiu dodávku technologického celku a to do zatiaľ nemeňovaného štátu v USA. Linku sme vyvinuli v našej firme, kde sme koncom roku 2011 spustili do prevádzky jej prototyp. Oproti predchádzajúcemu typu linky sme odstránili diskontinuitu, keď pri každej výmene dosiek dochádzalo k prestojom. Samotná výroba dosiek z VKM bola na predchádzajúcim zariadení dosť odkázaná na manuálnu prácu a priamy kontakt s materiálom. V novej plnoautomatizovanej linke obsluha iba kontroluje celý chod,“ vysvetlil F. Kurucz.

Dodal, že na úspešnom podnikaní firmy má svoj podiel aj Recyklačný fond, ktorý podporil dotáciami zavedenie separované-

ho zberu odpadov z VKM, jeho rozšírenie a vybudovanie kapacít na zhodnotenie.

„Spoločnosti KURUC – COMPANY fond poskytol dve dotácie v celkovej výške 2,7 mil. eur. Prvá bola v roku 2003 použitá na zavedenie technológie spracovania VKM a druhá v roku 2009 na realizáciu projektu Recyklácia VKM – papierenským spôsobom. Zvýšenie kapacity nášho závodu z 2 000 na 4 000 ton spracovaných odpadov z obalov ročne priniesol práve tento projekt, s celkovou investíciou viac ako sedem miliónov eur. Táto nová technológia recykluje ťažko spracovateľný zberový papier a odpady VKM, takzvaným mokrým spôsobom,“ povedal F. Kurucz. Dodal, že KURUC – COMPANY, spol. s r. o. je rodinnou firmou, ktorá podniká v recyklácii „tetrapackov“ a zamestnáva 25 pracovníkov. Do roku 2002 sa však komodita VKM na Slovensku nesle-

dovala a v podstate ani nezbierala. Obce prejavili záujem o jej zber najmä prostredníctvom zberu na školách. „Naše kapacity dovoľujú spracovať aj väčšie množstvá, ale problémom je naďalej množstvo vyzbieraných „tetrapakov“. Zberovým papierom čiastočne nahrádzame nedostatok VKM. Ten však môžeme použiť iba v technológii nasávanej kartonáže. Celá škála výrobkov, od fixačných vložiek používaných pri balení a ochrane výrobkov bielej a čiernej techniky, cez obaly na vajčka a zeleninu, jednorazové zdravotnícke pomôcky až po zakoreňovače, to všetko sú výstupy z nasávanej kartonáže,“ konštatoval F. Kurucz.

Recyklačným fondom bola podporená dotáciami priamo firma KURUC - COMPANY spol. s r. o., ale aj projekty týkajúce sa zberu VKM. Fond poskytol dotáciu vo výške 199 163 eur na kontajnerový zber odpadov z VKM. Tento projekt nadväzoval na projekt EKOPAKY, realizovaný SAŽP (v spolupráci s Recyklačným fondom a firmou KURUC - COMPANY spol. s r. o.), ktorý bol zameraný na propagáciu zhodnotenia a triedený zber použitých viacvrstvových kombinovaných nápojových obalov na školách. Projekt prebieha už od roku 1998. Školy z územia celého Slovenska, ktorých je v súčasnosti až 600, sa do projektu každoročne zapájajú. Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov Slovenska v oblasti spotrebiteľskej výchovy je jedným z hlavných cieľov projektu. Zdôraznená je potreba separovaného zberu a ďalšie využitie použitých viacvrstvových nápojových obalov.

K najpoužívanejším obalom na balenie tekutých a sypkých materiálov patria obaly z viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky (nápojové kartóny). Tieto obaly chránia potraviny pred poškodením, svetlom, kyslíkom a mikroorganizmami. Tvoria ich najmä celulóзовé vlákna, ktoré sú vyrobené z drevnej hmoty, t. j. z obnoviteľnej suroviny. Sú recyklovateľné vďaka svojmu zloženiu. Predstavujú efektívny a ekologický spôsob distribúcie chladených a nechladených nápojov a potravín.

Viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky (VKM) patria do širokej skupiny kompozitných obalových materiálov, ktorých zloženie je: 75 % až 80 % - papier alebo lepenka, 20 % až 25 % - PE, hliníková fólia. Tzv. kompozitné obalové materiály sú obalové materiály, vyrobené z rôznych materiálov. Tie nie je možné manuálne od seba oddeliť, pričom žiadny z nich nedosahuje 95 %-ný váhový podiel z celkovej váhy kompozitu. K jednorazovým obalom patria nápojové kartóny, preto prázdne končia v separovanom zbere alebo v komunálnom odpade. Predstavujú cca 5 % z celkového objemu obalov z papiera a lepenky.

Do nápojových kartónov sa v Európe denne balí cca 70 miliónov litrov mlieka, výrobkov z mlieka, ovocných štiav, vody, vína, polievok i sypkých potravín. Ročne sa vyzbiera cca 330 000 ton odpadov, čo je cca 12 miliárd kusov nápojových kartónov. Za posledné desaťročie sa o cca 12 % zvýšil objem recyklácie nápojových kartónov v Európe. Miera recyklácie je v každej krajine EÚ rozdielna. Celková miera recyklácie nápojových kartónov v Európskej únii (25 štátov) v roku 2004 tvorila asi 29 %.

Šanca pre bioodpad

FOR WASTE – Medzinárodný veľtrh nakladania s odpadmi, recyklácie, priemyselnej a komunálnej ekológie

Riešením problematiky efektívneho nakladania s komunálnym odpadom, nebezpečným či stavebným odpadom sa zaoberajú nielen firmy pôsobiace v odpadovom hospodárstve, ale aj zástupcovia miest a obcí. Hľadajú najlepšie zariadenia, technológie pre zber a následnú recykláciu. Aktuálne trendy a novinky v tejto oblasti, ako aj v oblasti ochrany vôd či ovzdušia predstavil v poradí už 7. ročník medzinárodného veľtrhu FOR WASTE. Jeho brány sa súbežne so stavebným veľtrhom FOR ARCH a ďalšími výstavami otvorili v pražských Letňanoch 18. septembra 2012. Súčasťou podujatia bol aj pestrý sprievodný program. Z množstva akcií spomeňme 4. ročník odbornej konferencie s názvom Odpady nielen stavebné – ich recyklácia, využitie a likvidácia. Odborníci vo svojich prednáškach hovorili o tom, ako zabrániť tomu, aby sa stavebný odpad hromadil na skládkach, o moderných technológiách na výrobu vláknobetónu z tohto druhu odpadu, o recyklácii cestného asfaltu a pod.

Návštevníkov z radov zástupcov samospráv zaujala napríklad expozícia spoloč-

nosti Reflex Zlín, ktorá ako prvá v ČR začala ponúkať podzemné sklolaminátové kontajnery, či široká paleta kontajnerov z ponuky spoločnosti MEVA. Dlhoročné skúsenosti s nakladaním s odpadom na veľtrhu prezentovala spoločnosť Pražské služby, ktorá denne v hlavnom meste zabezpečuje zber komunálneho odpadu a stará sa o čistotu metropoly ČR.

Vzhľadom na skutočnosť, že zavedenie povinnej separácie bioodpadu sprevádza aj u našich susedov celý rad otázok, značná časť veľtrhu bola venovaná práve tejto otázke. Viaceré spoločnosti a organizácie tu vystavovali kontajnery na bioodpad a ponúkali rôzne osvetové, propagačné, informačné materiály o tom, ako finančne i organizačne zvládnuť zavedenie separácie biologicky rozložiteľného odpadu z domácností. Občianske združenie Ekodomov predstavilo viaceré spôsoby triedenia tohto odpadu v rôznych lokalitách ČR. Veľký záujem z radov odborníkov i radových občanov vzbudili drevené vermikompostéry, čiže spracovanie bioodpadu pomocou kalifornských dážďoviek. Dizajnersky vydarené „skrinky“ pripomínajú skôr nočný stolík a možno ich umiestniť na balkón, terasu, ale aj do bytu či kancelárie.

(rab)

V ŽOS–EKO Vrútky spracovali viac ako 9000 vozidiel

Za odvoz autovrakov neúčtujú žiadny poplatok

Od získania autorizácie v roku 2005 spracovali v ŽOS-EKO, s. r. o., Vrútky až doteraz 9094 opotrebovaných vozidiel osobných a nákladných vozidiel. Pritom za 1. polrok 2012 tento najväčší spracovateľ autovrakov v Žilinskom kraji spracoval 375 vozidiel, oproti 400 vozidlám za 1. polrok 2011. Informovala o tom generálna riaditeľka spoločnosti ŽOS – EKO, s. r. o., Vrútky Jana Antošová. „Prvý polrok vždy býva slabší, lebo do neho spadajú zimné mesiace, kedy nám zákazníci ponúkajú minimum starých vozidiel. Až na jar sa vždy rozbehne predaj nových vozidiel a s nadobudnutím nových

áut sa majitelia zbavujú starých autovrakov, ktoré im zabierajú miesta v garážach, či na parkoviskách. Súčasná nepriaznivá ekonomická situácia sa odráža v stagnácii predaja nových áut a to ovplyvňuje aj prísun opotrebovaných vozidiel odovzdaných na likvidáciu,“ zhodnotila situáciu J. Antošová. Dodala, že tak skoro sa nevrátia časy rekordného roku 2009, kedy sa vyplácalo šrotovné a v ŽOS-EKO Vrútky spracovali rekordných 2570 vozidiel. V tomto roku by preto radi zhodnotili cca 1200 vozidiel. „Slovensko má veľmi zastaraný automobilový park, ktorý nutne potrebuje obnovu.

Obávame sa, že na budúci rok po zavedení nových poplatkov za registrácie vozidiel, spolu so znížením kúpnej sily obyvateľstva v dôsledku zavedenia nového daňového zaťaženia, poklesne nákup nových vozidiel a tým aj odovzdávanie starých na likvidáciu,“ povedala J. Antošová.

Dodala, že spoločnosť ŽOS-EKO, s.r.o., Vrútky je jedinou v Žilinskom kraji, ktorá si neúčtuje za odvoz vraku poplatok 33 eur. Bezplatný odvoz bude pokračovať a majiteľovi autovraku stačí, ak sa obráti telefonicky priamo na ŽOS-EKO, s. r. o., Vrútky. Odťahová služba ŽOS-EKO Vrútky bez poplatku staré

auto odvezie a vo firme ekologicky zlikviduje. Majiteľ zároveň dostane potvrdenie o autorizovanej likvidácii auta, ktoré je potrebné na to, aby už nemusel platiť povinné zmluvné poistenie. Súčasná právna úprava majiteľovi bez takéhoto potvrdenia neumožňuje auto odhlásiť. Preto tí, ktorí sa autovraku zbavili v neautorizovanej dielni, či na skládke, musia povinné poistenie platiť naďalej.

ŽOS-EKO ekologicky spracúva nielen osobné motorové vozidlá, ale aj nákladné vozidlá a iné, napr. poľnohospodárske vozidlá, ale aj odpadové batérie a akumulátory a opotrebované oleje. V súčasnosti pôsobí na Slovensku 37 autorizovaných prevádzok na spracovanie opotrebovaných vozidiel s vybudovanou sieťou zberných miest. Spoločnosť ŽOS-EKO, s.r.o., Vrútky, je najväčším spracovateľom autovrakov v Žilinskom kraji a jedným z najväčších aj v rámci Slovenska.

(kuc)

Telefónne čísla ŽOS-EKO na odťah autovrakov:

0905 / 205 732

043 / 420 5531

043 / 420 5533

V okresoch Poprad aj Kežmarok sa separovanému zberu darí

Brantner Poprad vlani vyzbieral 2163 t druhotných surovín

Spoločnosť Brantner Poprad, s. r. o., zabezpečuje pre cca 73 000 občanov mesta Poprad a ďalších obcí z okresu Poprad zber, prepravu a nakladanie s komunálnym odpadom. S príspevom občanov za 5 mesiacov tohto roka vyseparovali a na ďalšie zhodnotenie odovzdali 918 t druhotných surovín. Z nich bolo 437,7 t papiera, 307,0 t skla, 119,3 t plastov, 1,0 t VKM, 9,1 t kovových obalov, 0,8 t odpadových olejov a 43,6 t vyradených elektrických a elektronických zariadení.

Za celý rok 2011 pritom vyzbierali a vytriedili 990 t papiera, 722 t skla, 314 t plastov, 11 t VKM, 30 t kovových obalov, 1 t odpadových olejov a približne 95 t vyradených elektrických a elektronických zariadení. Spolu bolo za celý rok 2011 od občanov vyzbieraných 2163 t druhotných surovín na ďalšie zhodnotenie. Informoval o tom Ondrej Korenko, riaditeľ Brantner Poprad, s. r. o.

Vedúca odboru výstavby mesta Poprad Kristína Horáková k tomu doplnila: „Na dobudovanie moderných kapacít na separovaný zber získalo mesto Poprad v roku 2004 dotácie z Recyklačného fondu vo výške 344 403,5 eur, na projekt „Oddeľný zber komunálnych odpadov OZKO.“ Finančné prostriedky boli použité na nákup zberových nádob - zvonov, v počte 548 ks. Z týchto prostriedkov boli zakúpené aj zvozové vozidlo na separovaný odpad. Ostatné finančné prostriedky boli použité na propagačný materiál. Keďže separovaný zber je finančne náročný, zvyšné zdroje zabezpečilo mesto Poprad a firma Brantner. V rokoch 2006 - 2011 mesto Poprad získalo od Recyklačného fondu finančné príspevky za vyseparované zložky odpadu v celkovej výške 235 248,78 eur. Tieto prostriedky boli použité na činnosti spojené s nakladaním separovaného odpadu a na nákup zberových nádob na separovaný odpad do lokalít mesta, v ktorých ešte neboli umiestnené“.

V súčasnosti sa vyseparované zložky komunálneho odpadu, ako je papier, plast, kovové obaly a sklo zhromažďujú pred bytovými domami v určených nádobách - zvonoch, farebne odlišných. V rodinných domoch sa odpad triedi do farebne rozlíšených plastových vriec. Do modrých vriec sa zbiera papier, do žltých plasty, kovové obaly a VKM a do zelených sklo. Triedením týchto odpa-

dov občania prispievajú k ochrane životného prostredia, k spätnému využitiu druhotných surovín a minimalizácii množstva odpadu ukladaného na skládku odpadov.

„Zber zabezpečujeme modernou zberovou technikou s univerzálnymi lisovacími nadstavbami, alebo hydraulickými rukami s úložnou plochou a špeciálnymi zbernými nádobami, zvonovými kontajnermi, alebo vrecovým systémom. Vybierané druhotné suroviny ďalej triedime, lisujeme, alebo balené dodávame konečným spracovateľom za účelom zhodnotenia. Na území Popradu prevádzkujeme aj Zberné centrum na ul. Ľudvíka Svobodu, ktoré slúži všetkým občanom k bezplatnému ukladaniu vybraných druhov odpadov, ktoré nie je možné uložiť do štandardných zberných nádob. Ide predovšetkým o objemný odpad, drobný stavebný odpad, nebezpečný odpad, elektroodpad a separovaný zber papiera formou výkupu od občanov. Naša spoločnosť zabezpečuje služby v odpadovom hospodárstve aj pre priemyselných, obchodných a živnostenských partnerov. Na účely zberu, prepravy a nakladania s odpadmi využíva modernú a efektívnu zvozovú techniku, veľkokapacitné kontajnery, lisovacie kontajnery a iné špeciálne zberné nádoby,“ uzavrel O. Korenko.

(Spracované z materiálov dodaných na tlačovú konferenciu)

Kovové obaly sa stále nedostatočne zbierajú a separujú

Na Slovensku je potrebné dobudovať dostatočne efektívny systém na zber a separáciu kovových obalov, pretože v niektorých obciach a mestách sa kovové obaly vôbec nezberajú, napriek tomu, že im to zákon jednoznačne ukladá. Problémom je tradične nedostatok financií na zavedenie separovaného zberu kovových obalov. Pri tom vybudované kapacity na recykláciu kovových odpadov sú dostatočné a aj ceny kovových obalov sa po kríze stali dostatočne atraktívnymi. Informoval o tom predseda Správnej rady Recyklačného fondu Juraj Dlhopolček. „Sektor kovových obalov Recyklačného fondu sa v roku 2011 zamerlal na podporu triedeného zberu v mestách a obciach. Sektor prioritne riešil zabezpečenie dostatku vyseparovanej suroviny pre spracovateľov, preto pri schvaľovaní viackomoditných projektov podporoval separáciu kovových obalov, s prihliadnutím na svoje finančné možnosti a komplexnosť riešenia

separácie v jednotlivých regiónoch. Vlni fond podporil 13 viackomoditných žiadostí s účasťou sektora kovových obalov na riešenie podpory separovaného zberu odpadov z kovových obalov a podpory propagácie recyklácie kovových obalov. Celková suma schválených finančných prostriedkov predstavuje 30,92 tis. eur. Z účtu sektora sa v roku 2011 vyplatilo 60,14 tis. eur,“ konštatoval J. Dlhopolček. Dodal, že sektor kovových obalov bude aj v tomto roku aktívne spolupracovať s obcami, mestami a recyklátormi na dosiahnutie čo najlepšieho fungovania systému zhodnocovania kovových obalov. Ďalej bude sledovať dosiahnuté výsledky recyklácie až na jednotlivé subjekty a presadzovanie efektívnych a komplexných riešení separovaného zberu, triedenia a prípravy pred zhodnotením, na základe regionálneho riešenia problematiky. Po prekonaní určitej krízy v recyklácii odpadov z kovových obalov bude dôležité rozpracovať a v praxi

realizovať logistiku zberu a sústreďovania vyseparovanej komodity u recyklátorov.

Recyklačný fond od 01. 01. 2003 doteraz podporil zo sektora kovových obalov celkovo 153 projektov v celkovej hodnote 1 687 979 eur. Z celkového počtu posudzovaných projektov bolo schválených 150 viackomoditných žiadostí pre podporu separovaného zberu v komunálnej sfére v hodnote 1 277 410 eur a tri jednokomoditné projekty vo výške 410 569 eur, zamerané na technológiu recyklácie tenkostenných kovových obalov. Kovové obaly na báze železa a hliníka majú kvalitné úžitkové vlastnosti vhodné pre obalový materiál. Železo sa uplatňuje ako obalový materiál predovšetkým v podobe oceľového plechu rôznych hrúbok a povrchového spracovania, napríklad na konzervy, sudy, bubny, kanistre, plechovky, škatule, zátky, uzávery, veká, cyklopásky atď.. Hliník je efektívnym, spoľahlivým a vizuálne atraktívnym obalom

Sumárna štruktúra schválených príspevkov zo sektora kovových obalov v EUR/%:

Jednokomoditné/viackomoditné	EUR	Vyjadrenie v %
Viackomoditné obce a mestá	1 106 567,-	65,56
Viackomoditné propagačné	170 843,-	10,12
Jednokomoditné – technológia	410 569,-	24,32
Spolu	1 687 979,-	100,00

na konzervy, tuby, dózy, sudy, škatule, veká, fólie a pod..

Medzi najvýznamnejšie podporené projekty zo sektora kovových obalov patria projekty spoločnosti TAVAl, s. r. o., Ľubotice, zamerané na recykláciu odpadov z kovových obalov. Tieto projekty zefektívňujú spracovanie tenkostenných obalov z hliníka a jeho zliatin. „Pri zohľadnení finančných možností sa predpokladá len podpora recyklátorov odpadov z kovových obalov v technológiách, ktoré budú spĺňať požiadavky BAT technológie. Fond bude aktualizovať a na základe dostupných informácií sumarizovať potenciál výskytu kovových obalov na slovenskom trhu. Zároveň bude prehodnocovať potrebné kapacity zberu a spracovateľské kapacity na obaly zo železa, ocele, hliníka a jeho zliatin, vzhľadom na objem a štruktúru kovových obalov v jednotlivých regiónoch,“ povedal J. Dlhopolček. Dodal, že Recyklačný fond mieni podporiť zavedenie minimálne jednej BAT technológie na spracovanie tenkostenných kovových obalov zo železa, ocele a hliníka a jeho zliatin na západnom Slovensku.

(Spracované z materiálov dodaných na tlačovú konferenciu)

Prešovský kraj získal podporu v sume 9,28 mil. eur

Od roku 2002 vzniklo vďaka projektom, ktoré podporil Recyklačný fond, takmer 1250 nových pracovných miest

Recyklačný fond schválil za 10 a pol roka činnosti, do konca prvého polroka 2012, a poskytol prostriedky v sume viac než 158 mil. eur. Z toho 18,37 mil. eur poskytol fond mestám a obciam vo forme obligatórnych príspevkov za vyseparovaný odpad, na základe viac než 11 515 žiadostí. Spracovateľom starých vozidiel, na základe ich 2 242 žiadostí o úhradu prevádzkových nákladov, fond schválil 13,30 mil. eur finančných príspevkov. Za prvý polrok 2012 správna rada Recyklačného fondu schválila dotácie pre celkovo 21 projektov v súhrnnej výške 6,99 mil. eur.

„S finančnou pomocou fondu sa v roku 2011 podarilo v SR vyzbierať a vytriediť 212 885 ton odpadov a materiálovo zhodnotiť 347 393 ton odpadov. Subjekty podporené Recyklačným fondom vlni zozbierali a spracovali 34 915 kusov starých vozidiel. V súvislosti s realizáciou projektov, podporených fondom v roku 2011, dosiahol prírastok vytvorených pracovných miest 47 a od roku 2002 je celkový počet týchto nových miest 1 243,“ informoval o tom predseda správnej rady Recyklačného fondu Juraj Dlhopolček.

Riaditeľ Recyklačného fondu Ján Liška k tomu doplnil: „V Prešovskom kraji Recyk-

lačný fond za 10,5 roka svojej existencie (od 01. 01. 2002 do 31. 06. 2012) vyhovel spolu 2 015 žiadostiam o poskytnutie dotácií a príspevkov a poskytol žiadateľom viac ako 9,79 mil. eur. Z toho za vyseparovaný komunálny odpad dostalo 379 miest

a obcí príspevky za takmer 1,82 mil. eur. Recyklačný fond vyhovel aj 31 žiadostiam o dotácie 18 podnikateľských subjektov, ktorým poskytol takmer 4 mil. eur. Na projekty 21 obcí uvoľnil fond prostriedky vo výške 3,4 mil. eur, keď poskytol dotáciu na

ich 28 projektov.“ Dodal, že najväčšiu podporu v Prešovskom kraji – spolu vo výške 1,4 mil. eur, získali projekty spoločnosti TAVAI, s. r. o., Ľubotice. Tie boli zamerané na zber, separáciu a zhodnotenie rôznych odpadov, predovšetkým kovových a na odstraňovanie nežiadúcich povlakov z odpadov z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ). Firma FECUPRAL, s. r. o. Prešov dostala od Recyklačného fondu 432,2 tis. eur na nadregionálne centrum zberu a separácie odpadov (NCZaSO). Spoločnosť Anna Gajdošová – PROTAN zo Svidníka získala od fondu dotáciu takmer 384,7 tis. eur na spracovanie starých vozidiel a štvoricu najvýznamnejšie podporených projektov uzatvára EKOL – recyklačné systémy, s. r. o., z Fintíc, kde Recyklačný fond podporil projekty zamerané na zber a zhodnocovanie odpadových olejov čiastkou 220,6 tis. eur.

V Prešovskom kraji Recyklačný fond doteraz vyhovel 28 žiadostiam od 21 miest, obcí a ich združení o dotácie na projekty. Podporil predovšetkým separovaný zber a úpravu tuhého komunálneho odpadu, jeho rozšírenie a zefektívnenie. Dotácie dostali EKOS spol. s r. o. Stará Ľubovňa, mestá Bardejov, Giraltovec, Humenné, Medzilaborce, Poprad, Svidník, Vysoké Tatry, Mestský podnik Spišská Belá, obce Sačurov, Štrba a Torysa, Váž, Služba m. p. Stropkov, Technické služby miest Levoča, Prešov, Svit, Kežmarok, Verejnoprospešné služby miest Snina, VPS Vysoké Tatry a Združenie obcí MIKROREGIÓN SEKČOV – TOPLA.

(Spracované z podkladov dodaných na tlačovú konferenciu)

Technické služby Kežmarok zabezpečujú separáciu pre širší región

Technické služby, s. r. o., Kežmarok s príspevom občanov za 5 mesiacov tohto roka vyseparovali 23 t papiera, 72 t skla, 85 t plastov, 20 t viacvrstvových kombinovaných materiálov (VKM), 15 t kovových obalov a 8 t vyradených elektrických a elektronických zariadení. Za celý rok 2011 pritom vyzbierali a vytriedili 50 t papiera, 190 t skla, 220 t plastov, 52 t VKM, 26 t kovových obalov a približne 30 t vyradených elektrických a elektronických zariadení. Informoval o tom riaditeľ Technických služieb, s. r. o. Kežmarok Jozef Krok.

„Technické služby, s. r. o., Kežmarok boli zapojené do Regionálneho systému separovaného zberu komunálneho odpadu, ktorý sa realizoval 5 rokov v období 2005-2009. Tento projekt riešil problematiku separovaného zberu v meste Kežmarok a okolitých obciach Abrahámovce, Hradisko, Huncovce, Ľubica, Malý Slavkov, Mlynčeky, Rakúsy, Stará Lesná, Stráne pod Tatrami, Tvarožná, Veľká Lomnica, Vlková, Vlkovce, Vrbov. Spoločná realizácia separovaného zberu bola a je výhodná, zahŕňa spoločný zvoz, dotriedenie a zabezpečenie zhodnocovania vytriedených zložiek z komunálneho odpadu. Projekt bol realizovaný na základe dvoch zmlúv v spolupráci s Recyklačným fondom, ktorý poskytol dotácie v celkovej výške 280 739 eur. Spolufinancovalo ho aj mesto Kežmarok a Technické služby,“ konštatoval J.

Krok. Dodal, že systém separovaného zberu bol navrhnutý a aj sa realizuje s použitím dvoch systémov separovaného zberu odpadu: donáškového systému pomocou zvonových zberných nádob na sídliskách a vrecového systému v rodinných domoch. Do žltých vriec sa dávajú: plastové fľaše, fľaše z jedlých olejov, plastové obaly z kozmetiky a drogérie. Do zelených vriec: sklené fľaše, zaváraninové poháre. Do červených vriec: železné konzervy, hliníkové konzervy, hliníkové plechovky od nápojov, krabice od nápojov. Do modrých vriec: noviny, časopisy, letáky, zošity, papierové krabice, kartón, preločky od vajec, kancelársky papier. „Po skončení päťročného obdobia viazanosti projektu, t.j. od roku 2010, sa na regionálnom systéme separovaného zberu komunálneho odpadu, prostredníctvom spoločnosti Technické služby, s. r. o. Kežmarok, zúčastňujú obce: Kežmarok, Abrahámovce, Hradisko, Ľubica, Mlynčeky, Rakúsy, Stará Lesná, Stráne pod Tatrami, Tvarožná, Vlková, Vlkovce, Vrbov. Realizácia účinného separovaného zberu pre recykláciu a kompostovanie môže perspektívne ušetriť nemalú časť finančných prostriedkov, ktoré obce vynakladajú na zneškodňovanie odpadu. Separovaním jednotlivých zložiek komunálneho odpadu môžu obce a mestá ušetriť poplatky za ich uloženie na skládkach alebo zneškodnenie v spaľovniach, ktoré sa budú neustále zvyšovať. Ďalej môžu získať finančné prostriedky za ich predaj na recykláciu a získať finančný príspevok z Recyklačného fondu za každú tonu surovín odovzdaných na recykláciu“, uzavrel J. Krok.

Súťaž Miss Kompost 2012 má svojich víťazov

Priatel'ia Zeme – SPZ vyhlásili 28. septembra víťazov súťaže Miss Kompost 2012 na Trenčianskom BIOjarmoku. Do súťaže sa mohol zapojiť každý, kto kompostuje pre vlastnú radosť a potešenie. Zmyslom súťaže, organizovanej Priateľmi Zeme – SPZ a Centrom environmentálnych aktivít, bolo zvýšiť záujem o kompostovanie a tvorivosť ľudí pri využívaní biologického odpadu.

Súťažiaci počas leta posielali fotografie, „miery“ (výšku, šírku a dĺžku) svojho kompostoviska a „jedálny lístok“ svojho kompostu. Mnohí pripojili zaujímavú alebo humornú udalosť, ktorá sa im pri kompostovaní prihodila. Aj keď to nebolo ľahké, odborná porota vybrala piatich najlepších súťažiacich, ktorí postúpili do finále

Poradie finalistov určili návštevníci počas konania Trenčianskeho BIOjarmoku, ktorí hodnotili kvalitu vyrobených kompostov. Prvú cenu, záhradný drvič konárov od sponzora kompostéry.sk, knihu, tričko a lanovú tašku od Priateľov Zeme – SPZ získal Vojtech Babuška zo Šalgotčky, ktorý svoje kompostovisko vytvoril z lieskových palíc vpletených do starých okených rámov. Na druhom mieste sa umiestnila Tatiana Pavlacová za materskú škôlku v Púchove – Nosiciach a odniesla si plastový kompostér od sponzora kompostéry.sk, knihu, tričko a lanovú tašku od Priateľov Zeme – SPZ. Ivan Ondrejka z Prievidze

získal tretie miesto so svojím kompostoviskom vyrobeným z drevených paliet a odnáša si kôš biopotravín od Centra environmentálnych aktivít a knihu, tričko a lanovú tašku od Priateľov Zeme – SPZ. Štvrtú cenu získal Marek Kurinec z Prievidze a piatu cenu Magdaléna Haviarová zo Žarnovice. Obidvaja získali od organizátorov súťaže knihu a tričko a súťažiaci na štvrtom mieste navyše aj ochutnávkový balíček biopotravín.

Aj tento rok súťažiaci poslali zaujímavé vyjadrenia svojho vzťahu ku kompostovaniu. Marek Kurinec napísal: „Tento rok ruky k dielu začali prikladať aj naše nezle-

tilé kompostčatá. Motykami sekajú jablčka a hruštičky čo im poryská dovolia, aby uľahčili tisíckam a miliónom dobrovoľným organizmom – biožrútom – vykonávať spoločensky prospešnú, ale spoločensky málo ohodnotenú a nedocenenú prácu – biokonzumáciu – a vytváranie kompostu vo verejnom záujme. Len nech, preboha, nezačnú štrajkovať.“ Magdaléna Haviarová to zase vyjadrila jednoducho: „Pri tom kompostovaní som vlastne prišla na to, aké je to v prírode jednoduché, sama sa o všetko postará, pokiaľ my ľudia do toho neodborne nezasahujeme.“

(do)

Slovenská súťaž Miss Kompost je organizovaná so súhlasom autora súťaže OZ Ekodomov z ČR. Priatel'ia Zeme – SPZ sú neziskové občianske združenie, chrániace životné prostredie a prírodu na Slovensku. Zameriavajú sa na minimalizáciu znečisťovania prostredia odpadmi a toxickými látkami.

Centrum environmentálnych aktivít (CEA) je mimovládna, nezisková organizácia, ktorá združuje ľudí so záujmom o životné prostredie a zvyšovanie kvality života v Trenčíne a regióne Bielych Karpát.

Bližšie informácie o súťaži poskytne: Martin Valentovič, tel.: 0903 77 23 23, e-mail: valentovic@priateliazeme.sk

Fotografie víťazných kompostovísk sú k dispozícii na: <http://www.priateliazeme.sk/spz/miss-kompost>

1. miesto: Vojtech Babuška, Šalgočka

2. miesto: Tatiana Pavlacová za Materskú škôlku Púchov - Nosice

3. miesto: Ivan Ondrejka, Prievidza

4. miesto: Marek Kurinec, Pruské

5. miesto: Magdaléna Haviarová, Žarnovica

Odpad? To chce nápad!

Interaktívna výstava o druhom živote odpadových materiálov

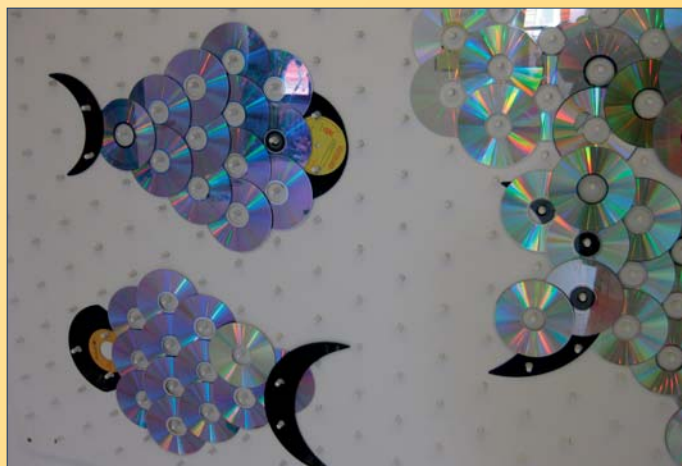
1,8 mil. ton odpadu vyprodukované-ho obyvateľmi SR za rok, to je množstvo smetí do výšky 1 metra na ploche 880 futbalových ihrísk – aj takúto výstrahu si mohli prečítať tí z návštevníkov, ktorí už čítať vedľa v bratislavskom dome umenia pre deti Bibiana. Výstavu s názvom Odpad? To chce nápad tu otvorili 1. júna a trvala až do konca septembra. Jej cieľom bolo prispieť k environmentálnej výchove a pútavou, nevtieravou formou aj tým najmenším povedať, že s odpadom sa dá

spraviť poriadok. A môže k tomu prispieť každý, keď pochopí, že odpad sa dá energeticky zhodnotiť, recyklovať, dokonca znovupoužiť na iný účel. O tom, ako sa dá odpadu vdýchnuť nový život sa návštevníci výstavy presvedčili doslova na každom kroku. Obdivovali pekné lustre a iné predmety vyrobené z plastov či kartónu, prezreli si ukážky ako sa recykluje zberový papier, fotografie či video im zasa priblížili možnosti recyklácie elektroodpadu, skla a pod. Deti sa dozvedeli množstvo

informácií o tom, čo je odpad, aké nebezpečné sú niektoré druhy odpadov pre ľudské zdravie, ako sa odpad vyváža do chudobných krajín sveta, atď. Interaktívna výstava o druhom živote odpadových materiálov, plná poučných myšlienok a kreatívnych riešení, ponúkla deťom aj možnosť zábavy, hier a dobrých rád. Napríklad, že kupujeme priveľa toho, čo nepotrebujeme, alebo že nemajú relaxovať v obchodoch, ale v prírode.

(rab)

Graz ide príkladom

Dávajú veciam druhú šancu na život

Rakúske mesto Graz má s opätovným použitím odpadu dlhoročné skúsenosti. Presvedčili sa o tom aj zástupcovia partnerov projektu CERREC či projektu TransWaste počas návštev prevádzky spoločnosti BAN. Hoci funguje na súkromnej báze, úzko spolupracuje so samosprávou, tamojším úradom sociálnych služieb a ďalšími organizáciami. V centre pracuje okolo 50 zamestnancov – prevažne ide o začlenenie znevýhodnených občanov na trhu práce. Vzhľadom na skutočnosť, že stredisko BAN poskytuje pre mesto rôzne služby (vypratávanie bytov a iných

priestorov, poskytovanie pracovných príležitostí pre určité skupiny obyvateľstva, predaj repasovaných výrobkov za ceny, ktoré sú prijateľné aj pre sociálne najslabších občanov...), mesto vychádza BAN centru v ústrety rôznymi formami, aby jeho činnosť nebola strátová. Všetky jeho aktivity však musia byť v súlade s ekologickým cyklom zberu, triedenia, opätovného použitia a recyklácie. Veci, ktoré zamestnanci centra po meste zozbierajú, sa vytriedia, následne sa rozhoduje o tom, s ktorými sa dá niečo urobiť a tie potom smerujú do pracovných miestností. Po úpravách tieto

„znovuzrodené“ výrobky putujú do obchodu, ktorý je veľmi útulný, i keď je v ňom naozaj pestrá paleta všakovakých vecí a vecičiek. V predajných priestoroch záujemci nájdu tovar – od nábytku, cez rôzne interiérové doplnky až po knihy, ktoré sa v súčasnosti vraj veľmi dobre predávajú. Za staré gramofóny, rádiá ako originálny doplnok (nemusia byť ani funkčné) sú však zberatelia ochotní zaplatiť aj viac. Rovnako kupujúcich neodradí ani vyššia cena za originály z textilu, či z odpadu vyrobené šperky.

(alex)

